

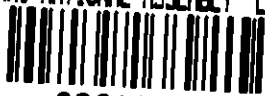

๑๖๓
๒๕๑๓/๐๔
กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสัมพันธ์
ระหว่าง
ประเทศไทยกับกัมพูชา

กระทรวงการต่างประเทศ
กรุงเทพฯ ประเทศไทย

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961107666

02

100 100 00

100 100 00
100 100 00
100 100 00

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสัมพันธ์
ระหว่าง
ประเทศไทยกับกัมพูชา

กระทรวงการต่างประเทศ
กรุงเทพฯ ประเทศไทย

คำนำ

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์เอกสารฉบับนี้ขึ้น ก็เพื่อที่จะเสนอให้ผู้ที่สนใจทราบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา เริ่มตั้งแต่ระยะที่กัมพูชาตัดความสัมพันธ์ทางการทูตแต่ฝ่ายเดียวเกี่ยวกับประเทศไทยในครั้งแรก จนถึงและรวมทั้งขณะที่เจ้าฟ้าสีหนุ ประมุขแห่งรัฐกัมพูชา ได้ดำเนินการเช่นเดียวกับในปี ๒๕๐๑ โดยได้ตัดสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง

ในการเสนอข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น ประเทศไทยไม่มีความปรารถนาที่จะเข้าสู่การต่อสู้อย่างรุนแรงในการปะทะคารมกับกัมพูชา หรือกับผู้นำหนึ่งใดของกัมพูชา แต่อย่างใดไม่ ประเทศไทยและรัฐบาลไทยเชื่อมั่นว่า โลกภายนอกคงจะมีความสนใจที่จะรู้ความจริงและข้อเท็จจริงต่างๆ มากกว่าที่จะอ่านข้อความอันร้อนแรงที่บิดเบือนไปจากความจริง เพื่อประโยชน์ที่เห็นแก่ตัวฝ่ายเดียว หรือนำออกเสนออย่างผิด ๆ หรือที่ใช้ว่าจาหยาบคาย

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชาเป็นเรื่องของสองประเทศนั้นเป็นส่วนใหญ่ ผู้ที่ปรารถนาสันติภาพและเสถียรภาพของโลกก็คงจะปรารถนาให้ความ

สัมพันธ์นั้นอยู่ในมาตรฐานอันปกติและฉันทมิตร และคงจะรู้สึกเป็นห่วงใยที่ความสัมพันธ์นั้นได้ถูกตัดขาด โดยการตัดสินใจอย่างไม่มีเหตุผล และไม่มีเหตุที่จะอ้างได้ของผู้นำกัมพูชา แต่ในขณะเดียวกัน ก็อาจจะมีผู้มองเห็นช่องทางที่จะหาประโยชน์บางประการจากสัมพันธ์ภาพอันยุ่งยากปัจจุบันระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา เพื่อประโยชน์และความมุ่งประสงค์ของเขาเอง ฉะนั้น ขอให้เราหวังว่า เพื่อสันติภาพและเสถียรภาพในส่วนนี้ของโลก ผู้ที่มีความปรารถนาตั้งกล่าวนั้นจงอย่าได้สับความหวังของเขาเลย และหวังว่าทั้งกัมพูชาและประเทศไทยตลอดจนประชาชาติที่มีเจตนาดีอื่น ๆ คงรู้ทันพอที่จะทำลายความพยายามใด ๆ ของบุคคลภายนอกที่จะแสวงหาผลกำไรและความได้เปรียบอย่างเห็นแก่ตัว จากสถานการณ์อันไม่เป็นมงคลในปัจจุบันนี้ด้วย.

วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๔

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสัมพันธ์

ระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา

โดยที่กัมพูชาและประเทศไทยเป็นเพื่อนบ้านอันใกล้ชิดในทางภูมิศาสตร์ นับถือศาสนาอย่างเดียวกันและมีวัฒนธรรมเหมือนกันหลายประการ ประชาชนและรัฐบาลของประเทศไทยจึงมีความสนใจอย่างแท้จริง และมีความห่วงใยในทุกข์สุขของประชาชนชาวกัมพูชาอยู่เสมอ ก่อนที่กัมพูชาจะได้รื้อถอนจากการครอบครองของต่างชาติ ประเทศไทยก็ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้แก่กัมพูชา เพื่อช่วยให้กัมพูชาได้บรรลุผลความเป็นอยู่อย่างเอกราชตามที่ปรารถนามาช้านาน

ฉะนั้น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากที่ในระยะสองสามปีที่ผ่านมา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้านทั้งสองนี้ได้กลับเสื่อมโทรมลง ผู้นำกัมพูชาบางคนได้แสดงความเข้าใจในการกระทำและความตั้งใจของรัฐบาลและประชาชาติไทยน้อยไป ผู้นำนั้นๆ ได้พยายามอย่างไม่หยุดยั้งที่จะโจมตีประเทศไทยอย่างไม่มีเหตุที่จะพึงได้ ทั้งทางหนังสือพิมพ์และทางวิทยุกระจายเสียง จนเป็นผลปรากฏในการกระทำโศกนาฏกรรมของรัฐบาลกัมพูชา ภายใต้เจ้าฟ้าพันโรตม สีหนุ ที่ได้ระงับความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทย ดังปรากฏตามหนังสือสถานเอกอัครราชทูตกัมพูชา ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๑

ฝ่ายกัมพูชาได้อ้างเหตุผลหลายอย่างเพื่อแสดงให้เห็นความถูกต้องของการกระทำอย่างฉับพลันนั้น แต่เหตุผลที่ได้ยกขึ้นมาอ้างนี้ไม่มีอันใดเลยที่เป็นความจริง ฉะนั้น เมื่อเจ้าฟ้าสีหนุสันึกว่าเหตุผลของตนไม่สามารถ

ที่จะทำให้โลกหลงเชื่อว่าการกระทำของตนเป็นการกระทำที่ยุติธรรมแล้ว
เจ้าฟ้าสีหนุก็ไม่มีทางเลือกอื่นใด นอกจากจำต้องยอมรับการไถ่เกลี้ยของ
เลขาธิการสหประชาชาติผู้ที่ได้ล่องลับไปแล้ว ครั้งนั้น ทั้งประชาชนชาว
ไทยและรัฐบาลไทยต่างหวังกันว่ามิตรภาพที่ได้กลับฟื้นคืนใหม่นั้น คงจะ
ตั้งอยู่บนมูลฐานแห่งความเข้าใจอันดีและไมตรีจิตที่มั่นคงและยืนนาน และ
เพื่อที่จะแสดงให้เห็นปรากฏถึงเจตนาอันจริงใจของประเทศไทย รัฐบาลไทย
ยังได้จัดให้รัฐมนตรีต่างประเทศไทยไปเยือนกัมพูชาเพื่อสนทนาไมตรีในปี
๒๕๐๒ ด้วย ซึ่งเป็นผลให้สัมพันธ์ภาพระหว่างประเทศทั้งสองดีขึ้น

น่าเสียดายที่สภาวะการณ์ที่ดีขึ้นนี้ เป็นอยู่ไม่ได้นาน เพราะหลัง
จากนั้นมาสองสามสัปดาห์ การโจมตีโดยทางหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจาย
เสียงก็ได้เริ่มขึ้นอีกในกัมพูชา โดยประเทศไทยเป็นเป้าหมายของการโจมตี
รัฐบาลไทยได้พยายามทุกหนทาง ไม่ว่าจะไปในทางการทูตหรือทางอื่นๆ
ที่จะหลีกเลี่ยงไม่ให้สถานการณ์เลวลงอีก และได้แสดงความริเริ่มเสนอให้
มีการเจรจาสองฝ่าย ณ สำนักงานสหประชาชาติในนครนิวยอร์ก ภายใต้
การสังเกตการณ์อย่างเป็นทางการเป็นกลางของเลขาธิการสหประชาชาติ ผู้ที่ได้ล่องลับ
ไปแล้ว ได้มีการประชุมกันหลายครั้งตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนจนถึงกลาง
เดือนธันวาคม ๒๕๐๓ และได้ทำความตกลงกันในเรื่องสำคัญรวม ๔ เรื่อง
คือ การปราบปรามอาชญากรรมตามชายแดน การส่งอาชญากรข้ามแดน
ผู้ลี้ภัยทางการเมือง และการยุติการโจมตีซึ่งกันและกันในทางหนังสือพิมพ์
และวิทยุกระจายเสียง ได้มีการลงนามข้อตกลงดังกล่าวนี้ เมื่อวันที่ ๑๕
ธันวาคม ๒๕๐๓ ต่อหน้านายจ็อก ฮัมมาร์โซลต์ อดีตเลขาธิการสหประชาชาติ

หลังจากที่ได้ตกลงยุติการปะทะคารมทางหนังสือพิมพ์และทางวิทยุ
กระจายเสียงที่ได้กระทำกันในนครนิวยอร์กแล้วเพียง ๒ สัปดาห์ หนังสือ
พิมพ์ “ปัญญาศีล” ฉบับลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๐๓ ได้เปิดการโจมตี

ประเทศไทยอีก และในวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๔ หนังสือพิมพ์ “ลา เทเปซ ดู กัมโบจ” ก็ได้โจมตีอย่างรุนแรงสืบต่อไป ในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๐๔ เจ้าฟ้าสีหนุเองก็ได้เขียนบทความกล่าวร้ายลงในหนังสือพิมพ์ “นักชาตินิยม” ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของตนเองอีกด้วย สำหรับบทความสองอันแรกนั้นรัฐบาลกัมพูชาได้ยอมรับโดยหนังสือลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ ว่าเป็นการละเมิดข้อตกลงจริง และได้แสดงความเสียใจ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเดียวกันนี้หาได้ยอมรับผิดในบทความของเจ้าฟ้าสีหนุไม่ โดยอ้างว่า “ได้ร่างบทความนั้นก่อนมีการตกลงกันที่นครนิวยอร์ก จึงไม่สามารถที่จะแก้ไขบทความนั้นได้”

นับตั้งแต่บัดนั้นมา การโจมตีทางหนังสือพิมพ์และทางวิทยุกระจายเสียงก็ได้มีอยู่อย่างไม่ขาดสาย ทั้งรายการอันยืดยาวแสดงถ้อยแถลงและบทความก้าวร้าวมากมายของผู้นำต่างๆ ของกัมพูชาที่ปรากฏอยู่ในภาคผนวกของหนังสือนี้แล้ว ในการละเมิดข้อตกลงซ้ำๆ ซากๆ นี้ รัฐบาลไทยได้มีหนังสือติดต่อกันไปยังรัฐบาลกัมพูชารวมทั้งสิ้นถึง ๑๒ ครั้ง

ทั้งๆ ที่กัมพูชาได้ละเมิดข้อตกลงที่กัมพูชาได้เข้าเป็นภาคีด้วยความอิสระและความสมัครใจ ประเทศไทยก็ได้แสดงทั้งความอดกลั้นและขันติธรรม รัฐบาลไทยได้ส่งเรื่องไปให้เลขาธิการสหประชาชาติรวบรวม ๒ ครั้ง โดยหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๒ และ ๓๐ มกราคม ๒๕๐๔

ครั้นวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๐๔ กัมพูชาได้ประกาศตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทยอีก คราวนี้เจ้าฟ้าสีหนุปรารถนาที่จะทดลองเป็นครั้งที่สอง หลังจากที่ได้รับความผิดหวังในการกระทำครั้งแรก ซึ่งได้กล่าวมาแล้วว่าไม่ได้รับความสนใจจากมหาชนของโลกมากมายนัก ฉะนั้นขอให้เรามาพิจารณาดูกันว่ากรกระทำของรัฐบาลกัมพูชามีเหตุผลอันพึงได้หรือไม่ประการใด

ข้ออ้างทางราชการของกัมพูชา ก็คือ ข้ออ้างที่ปรากฏอยู่ในหนังสือกระทรวงการต่างประเทศกัมพูชาลงวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๐๔ ที่มีถึงสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ จากเอกสารฉบับนั้น ปรากฏว่ารัฐบาลกัมพูชาได้ยกเหตุของการตัดสินใจว่า จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีไทย “ไม่ปฏิบัติตามแบบพิธีการทูตที่ประเทศอารยะแล้ว ยอมรับนับถือ คือ ได้กล่าวเหยียดหยันเกียรติของประชาชนกัมพูชาอย่างเปิดเผยต่อหน้าคณะทูตานุทูตในประเทศไทย และได้ดูหมิ่นกัมพูชาโดยกล่าวหากัมพูชาอย่างไม่มีมูลแห่งความจริงว่า ได้ยอมให้พวกคอมมิวนิสต์ตั้งฐานทัพในดินแดนของกัมพูชาเพื่อเตรียมปฏิบัติการรุกรานประเทศเพื่อนบ้าน”

ข้อที่น่าสังเกตก็คือ ในแถลงการณ์ราชการของรัฐบาลกัมพูชานั้น ได้กล่าวเพิ่มเติมไว้ด้วยว่า ถ้อยคำของนายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยที่กล่าวอ้างนั้น ได้แถลง “ในเวลาที่มีการเล็งรับรองทางราชการซึ่งมีคณะทูตานุทูตที่ประจำอยู่ในกรุงเทพฯ ฯ รวมอยู่ด้วย”

เหตุผลเพิ่มเติมอื่นๆยังมีอีกที่เจ้าฟ้าสีหนุมิได้แจ้งต่อสถานเอกอัครราชทูตไทย หากแต่ได้แจ้งต่อสภาแห่งชาติกัมพูชาในวันเดียวกับที่ได้เรียกร้องให้สภาแห่งชาติวินิจฉัย ซึ่งเป็นผลให้มีการตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทยเป็นทางการ เจ้าฟ้าสีหนุได้กล่าวยืนยันข้อโต้แย้งของตนว่า นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยได้พยายามกระทำทุกประการ เพื่อบังคับกัมพูชาให้เข้าไปอยู่ในอ้อมมือของค่ายโซเชี่ยลลิสต์ อันเป็นการขัดกับความประสงค์ของกัมพูชา และว่าท่านนายกรัฐมนตรีมีแผนการซึ่งได้วางไว้นานถึง ๓ ปีแล้ว ที่จะรุกรานกัมพูชาเพื่อเอาเกาะกง จังหวัดพระตะบอง และบางส่วนของจังหวัดกัมปงธมและเสียมราฐ เจ้าฟ้าสีหนุยังได้กล่าวหาไทยอีกว่า ได้ใช้ตาบชวนและชนงอกหันให้พยายามที่จะผนวกกัมพูชาเข้ากับประเทศไทย

คำกล่าวหาทั้งหลายนี้ ไม่ว่าจะโต้แย้งต่อไทยเป็นทางการหรือไม่ก็ตาม เป็นการเสกสรรคบขึ้นขึ้นทั้งสิ้นโดยแท้

เกี่ยวกับข้อโต้แย้งที่ว่า นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยได้ละเมิดแบบพิธีทางการทูตทั้งปวง ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือโดยประเทศอารยะแล้ว คุณหมื่นเกียรติยศของกัมพูชาโดยเปิดเผยต่อหน้าคณะทูตานุทูตนั้น สมาชิกในคณะทูตานุทูตในประเทศไทย โดยเฉพาะเอกอัครราชทูตกัมพูชาเอง หากจะกล่าวความจริงแล้ว ย่อมจะยืนยันได้ว่า มิได้มีการชุมนุมเช่นนั้นระหว่างท่านนายกรัฐมนตรีกับคณะทูตานุทูตเพื่อความมุ่งประสงค์เช่นนั้นแต่อย่างใดเลย ยิ่งกว่านั้นไม่เคยเป็นวิธีการปฏิบัติในประเทศไทยที่จะชุมนุมคณะทูตานุทูต หรือใช้การรับรองทางราชการเพื่อประโยชน์ในการแถลงทางการเมืองแต่อย่างใด

ท่านนายกรัฐมนตรีก็ได้เคยกล่าวหากัมพูชาว่า ได้อนุญาตให้คอมมิวนิสต์ตั้งฐานทัพในดินแดนกัมพูชาเพื่อทำการรุกรานประเทศเพื่อนบ้าน ท่านนายกรัฐมนตรีได้กล่าวถ้อยแถลงต่อประชาชาติครั้งเดียวเท่านั้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ คือเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๔ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๓ ปีแห่งการปฏิวัติ เกี่ยวกับการต่างประเทศ ท่านนายกรัฐมนตรีได้อ้างถึงถ้อยคำซึ่งประมุขของรัฐหนึ่งได้กล่าว “แสดงแจ้งชัดว่า มีแผนการที่จะเป็นสื่อเป็นสะพานชักจูงเอาคอมมิวนิสต์เข้ามาทำร้ายเพื่อนบ้าน อันเป็นการทรยศต่อชาติภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้”

ที่ได้มีการเพิ่มข้อความตอนนั้นในคำปราศรัยของท่านนายกรัฐมนตรีก็เพราะมีการลงข่าวในหนังสือพิมพ์เจแปน ไทม์ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๐๔ ว่า ประมุขของรัฐกัมพูชาได้เน้นอย่างเปิดเผย ณ กรุงโตเกียว ว่า กัมพูชาดูเหมือนจะไม่ต้องคอยต่อสู้กับลัทธิคอมมิวนิสต์มากเท่ากับ “ประเทศเพื่อนบ้านที่นิยมชมชอบฝ่ายตะวันตก” ซึ่งไม่เป็นสิ่งที่น่าสงสัยเลยว่า เจ้าฟ้าสีหนุหมายถึงประเทศไทยด้วย

การเสนอข้อเท็จจริงที่ผิดของเจ้าฟ้าสีหนูในเรื่องที่เกี่ยวกับคำแถลง
ของท่านนายกรัฐมนตรีนี้ อาจเป็นด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งในสองประการดังนี้
คือ เจ้าฟ้าคงจะได้รับรายงานที่ผิดพลาดจากสถานเอกอัครราชทูตที่
กรุงเทพฯ หรือมีฉันทนข้อเท็จจริงนั้นได้ถูกรายงานไปอย่างถูกต้อง แต่
มาได้รับการคัดแปลงอย่างจงใจ เพื่อจะได้เหมาะกับความต้องการของ
เจ้าฟ้าสีหนูที่จะทำให้สถานการณ์ตึงเครียดขึ้น และที่จะก่อความไม่มิต
มหาชนในกัมพูชาเป็นปรปักษ์ต่อประเทศไทย

ขอให้ระลึกว่า เจ้าฟ้าสีหนูนั้นฉวยโอกาสทุกโอกาสที่จะแสดงออกถึง
ท่าทีข่มขู่ของตน เป็นต้นว่าในการประชุมของนักศึกษา กัมพูชาที่กรุงปารีส
เมื่อเดือนสิงหาคมที่แล้ว เจ้าฟ้ากล่าวอย่างชัดแจ้งว่า กัมพูชาจะกลายเป็น
คอมมิวนิสต์เมื่อโอกาสมาถึง นอกจากนั้นในการให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าว
ของ อาซัง ฝรั่งเศสเปรส และยูไนเต็ดเพรส ตามที่เจ้าฟ้าเองได้รายงานแก่
รัฐสภาของกัมพูชาเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๐๔ ก็ได้ชี้แจงว่ากัมพูชาจะเข้า
ร่วมกับค่ายสังคมนิยมในเมื่อเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น

คำขู่ครั้งแล้วครั้งเล่านี้รังแต่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่ากัมพูชาอาจ
คิดสมยอมกับประเทศบางประเทศซึ่งยึดถือและปฏิบัตินโยบายขยายอำนาจ
ของตน เพื่อก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อความมั่นคง และความคงอยู่ของประ-
เทศไทย

โดยที่ปรากฏว่าเจ้าฟ้าสีหนูตั้งใจจะดำเนินตามแนวทางดังกล่าวไว้
ข้างต้น จึงเป็นการแน่นอนว่าเจ้าฟ้าสีหนูจะหาทางและวิธีการเพื่อให้บรรลุ
ถึงจุดประสงค์ของตนได้ ดังนั้น เจ้าฟ้าสีหนูจึงไม่ต้องการคำแนะนำจากไทย
หรือประเทศอื่น ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อถึงซึ่งจุด
หมายของตน

เจ้าฟ้าสีหนุได้กล่าวหาประเทศไทยหลายครั้งว่า ได้พยายามที่จะบังคับประเทศไทยของตนให้เข้าค่ายสังคมนิยม และโดยเหตุนี้จึงทำให้กัมพูชาต้องสละนโยบายความเป็นกลางที่ได้เปิดเผยไว้ เหล่านี้ย่อมเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ประเทศไทยได้ทำความเข้าใจอย่างชัดเจนหลายครั้งแล้วว่า ไม่มีความปรารถนาหรือความประสงค์ที่จะเข้าแทรกแซงในกิจการภายในของประเทศใดเลย เมื่อกัมพูชาพอใจที่จะดำรงตนเป็นกลางหรือร่วมกับกลุ่มชาติใด ๆ จะเป็นฝ่ายนายทุนหรือฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็เป็นเรื่องของเจ้าฟ้าเองโดยเฉพาะที่จะตัดสินใจตามความรู้สึกนึกคิดของตน ประเทศไทยเคารพนโยบายต่างประเทศของประเทศอื่นอย่างเดียวกับที่คิดว่าประเทศอื่นเคารพนโยบายต่างประเทศของไทย ประเทศไทยได้ธำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันพึงพอใจกับรัฐที่เป็นกลางหรือรัฐที่ไม่เข้ากับฝ่ายใด ทั้งนี้ แม้จะมีความแตกต่างกันข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานย่อมบ่งความจริงดีกว่าการโฆษณาหรือการเสนอข้อเท็จจริงที่ผิด หากเจ้าฟ้าสีหนุยึดถือความจริง ก็อาจมองเห็นสัมพันธภาพที่ประเทศไทยได้มีกับเพื่อนบ้านอื่นที่ไม่ได้ผูกพัน และคงจะเห็นว่าสัมพันธภาพนี้เป็นไปยิ่งกว่าปกติและถูกต้องตามแบบแผน และเป็นไปอย่างฉันทมิตรและสนิทสนม

ข้อกล่าวหาที่ว่านายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยมีความปรารถนาจะได้ดินแดนอันเป็นการเสียหายต่อกัมพูชานั้น ก็ไม่ใช่อะไรอื่น นอกจากเป็นการบิดเบือนความจริง ภายในขอบเขตแห่งดินแดนที่มีอยู่ในปัจจุบันประเทศไทยมีงานมากมายหลายอย่างแล้วที่จะจัดการพัฒนาประเทศชาติของตน และไม่มี ความประสงค์ใด ๆ ที่จะดำเนินการเสียดินแดน ผู้ที่อยู่ในประเทศไทยรวมทั้งชาวต่างประเทศหลายพันคนจะเป็นพยานได้ว่าไม่มีแผนการรุกรานยิ่งไปกว่านั้นอีก ไม่มีการเคลื่อนไหวหรือการกระทำใด ๆ ของไทยที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัมพูชาหรือประเทศอื่นใดเลย

ประการสุดท้าย ข้อกล่าวหาที่ว่าประเทศไทยมีความประสงค์จะใช้คาบชวนและชั้นงอกทันเป็นเครื่องมือในแผนการที่จะผนวกกัมพูชา ก็ได้เป็นที่กล่าวหลายครั้งหลายหนโดยปราศจากความจริง จนบัดนี้เป็นเรื่องพ้นสมัย เพราะฉะนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแถลงปฏิเสธต่อไปอีกอย่างไรก็ดี เป็นที่น่าประหลาดใจว่า ฝีมือร้ายเช่นนี้ยังคงมีอยู่กับเจ้าฟ้าสีหนุมากถึงแม้ว่าคาบชวนได้ถึงแก่ความตายหลายปีมาแล้ว ซึ่งสาเหตุมิใช่ไม่ทราบ ส่วนที่เหลืออยู่เกี่ยวกับชั้นงอกทันนั้น ก็ไม่น่าที่จะก่อให้เกิดความกังวลแก่ผู้ใดแต่อย่างใด

เมื่อรัฐมนตรีต่างประเทศไทยได้พบปะกับรัฐมนตรีต่างประเทศกัมพูชาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระหว่างสมัยประชุมสมัชชาสหประชาชาติครั้งที่ ๑๖ ณ นิวยอร์ก เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๐๔ ก็ได้ทำความเข้าใจกันไว้พอควรที่เกี่ยวกับวิถีทางที่จะปรับปรุงให้สัมพันธภาพระหว่างสองประเทศดีขึ้น การตัดสินใจของรัฐบาลกัมพูชาในการตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทยโดยเหตุผลอันผิดพลาดคงได้กล่าวแล้วข้างต้น ทำให้ความหวังที่จะดำเนินปฏิบัติตามที่รัฐมนตรีต่างประเทศทั้งสอง ได้ตกลงไว้ นั้นแตกสลายไปสิ้น

ข้อกล่าวหาทั้งปวงของกัมพูชาเป็นการเสกสรรปั้นขึ้นเพื่อลวงมติมหาชนของโลก จึงย่อมจะไร้ผลเมื่อความจริงปรากฏขึ้น สิ่งที่น่าเสียใจมากขึ้นไปอีกก็คือ ข้อกล่าวหาอันปราศจากมูลความจริงเหล่านี้ มุ่งที่จะก่อให้เกิดความเกลียดชังในหมู่ชนชาวกัมพูชาต่อประเทศไทย และเพื่อเป็นทางที่จะได้มาซึ่งประโยชน์ทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศ อีกทั้งยังมุ่งต่อการสร้างสงครามด้วยจิตวิปลาสคงจะเห็นได้จากรายงานข่าวที่ว่า รัฐบาลกัมพูชาได้ดำเนินมาตรการทางทหาร และจัดเคลื่อนย้ายทหารตลอดจนขุภุสนามเพลาะไกล่เขตแดนไทย

การกระทำหลายประการที่เจ้าฟ้าสีหนุได้ปฏิบัติเป็นปฏิปักษ์ต่อประเทศไทยและจังหวัดของการกระทำนั้น ทำให้ไม่มีข้อสงสัยเลยว่าเป็นการกระทำที่ไม่เพียงแต่เกิดจากความเป็นปฏิปักษ์อย่างเปิดเผยของเจ้าฟ้าต่อประเทศไทยเท่านั้น หากยังแฝงไว้ด้วยความประสงค์ที่จะคุกคามสัมพันธภาพระหว่างสองประเทศ ตลอดจนสันติภาพในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ให้เลวร้ายยิ่งขึ้นอีกด้วย

ถึงแม้ประชาชนชาวไทยจะไม่มีส่วนรับผิดชอบต่อการกระทำอันไม่มีเหตุผลและเป็นการกระทำฝ่ายเดียวของกัมพูชา ทั้งมิได้พึงพาทอาศัยกัมพูชาเพื่อการดำรงชีพประจำวันก็ตาม แต่ประชาชนไทยก็ไม่อาจเว้นที่จะรู้สึกเสียใจอย่างลึกซึ้งที่สัมพันธภาพอันแท้จริงระหว่างประชาชนของสองประเทศต้องถูกกระทบกระเทือนอีกครั้งหนึ่ง โดยการตัดสินใจอย่างน่าสลดของกัมพูชา และทำให้ความพยายามของประเทศไทยที่จะสร้างความเป็นปึกแผ่นและความร่วมมือภายในภูมิภาคนี้ต้องล่าช้าไปด้วย

แท้จริง ประเทศไทยมิได้ปฏิบัติการใดๆ เลยที่อาจเป็นสาเหตุให้กัมพูชาใช้มาตรการเป็นปฏิปักษ์ ตรงกันข้าม รัฐบาลไทยและประชาชนชาวไทยได้ปฏิบัติการทุกอย่างภายในอำนาจของตน ในอันที่จะรักษาสันติธรรมและความออกถันไว้ เพื่อประโยชน์แห่งสันติภาพและความสมานฉันท์ระหว่างประเทศ ทั้ง ๆ ที่ต้องเผชิญกับการใส่ร้ายป้ายสีและผรุสวาทของกัมพูชา แต่ขันติธรรมของไทยนั้นเองกลับทำให้กัมพูชาได้ใจกล่าวร้ายป้ายสีหนักยิ่งขึ้นไปอีก

ถึงแม้ว่าพฤติกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ได้เกิดขึ้นแล้วก็ตาม รัฐบาลไทยขอยืนยันอีกครั้งหนึ่งถึงมิตรภาพและไมตรีจิตที่มีต่อกัมพูชา โดยที่ประเทศไทยยึดมั่นในอุดมคติ วัตถุประสงค์ และหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติและเชิดชูคุณค่าอันสูงของความยุติธรรม ศีลธรรม และกฎหมาย

ระหว่างประเทศ ประเทศไทยจึงยังคงเชื่อว่า ความขัดแย้งระหว่างประเทศ
ทั้งปวงจะสามารถแก้ไขได้ด้วยสันติวิธี ถ้าหากมีความตั้งใจที่จะกระทำเช่น
นั้น ในระยะนี้โลกโดยทั่วไปและโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้
กำลังประสบความคลี่คลายและความตึงเครียดที่เป็นอันตราย มีแต่ความ
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความร่วมมืออย่างเต็มใจระหว่างประชาชาติใน
ภูมิภาคนี้เท่านั้น ที่จะช่วยให้ความมั่นคงและความดำรงอยู่อย่างเสรีธำรง
อยู่ได้ต่อไป

รัฐบาลไทยและประชาชนชาวไทย จะคงยึดถือความเชื่อมั่นใน
มิตรภาพและความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันอันอาจนำไปประชาชาติทั้งสอง
เข้าใกล้ชิดกันอีก ถ้าเหตุผลความเป็นผู้ใหญ่และความจริงใจจะกลับคืนมาสู่
ผู้นำกัมพูชาในที่สุด รัฐบาลไทยและประชาชนชาวไทยหวังด้วยความจริง
ใจว่า อุปสรรคซึ่งขวางอยู่ระหว่างสองประเทศจะถูกขจัดให้หมดสิ้นไป และ
อนาคตจะนำไปประเทศและประชาชนทั้งสองเข้าใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น เพื่อผล
ประโยชน์กาลนานต่อกันทั้งสองฝ่าย.

ผนวก ๑

คำแปล

สถานเอกอัครราชทูตกัมพูชา

ประจำประเทศไทย

ที่ ๑๒๐๐

สถานเอกอัครราชทูตกัมพูชาขอแสดงอภินันทนาการมายังกระทรวงการต่างประเทศ และขอเรียนว่า ตามเหตุการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันระหว่างประเทศของเราทั้งสองและเพื่อที่จะขจัดความยุ่งยากให้หมดไปเพื่อประโยชน์แห่งความสัมพันธ์อันดีที่สุดในอนาคต รัฐบาลกัมพูชาเห็นจำเป็นที่จะต้องระงับการมีคณะทูตของกัมพูชาในประเทศไทยไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีคำสั่งใหม่ นับแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๕๕ เป็นต้นไป

สถานเอกอัครราชทูตขอชี้แจงว่า ทั้งนี้มิใช่เรื่องการเรียกตัวบุคคลกลับหรือมีการปิดสถานเอกอัครราชทูตเป็นทางการแต่ประการใด แต่เป็นเรื่องการระงับการมีคณะทูตโดยพฤตินัยเป็นการชั่วคราวเท่านั้น

เนื่องจากมาตรการดังกล่าวนี้ หัวหน้าคณะและบรรดาผู้ร่วมงานจะออกเดินทางจากกรุงเทพฯ ในราวปลายเดือนนี้

เอกอัครราชทูตจะได้นำนาย กิม อัน คัง เคง หรือ เอ็มงต์ อยู่ดูแลรักษาสถานเอกอัครราชทูต และให้นาย ตุก ไช หรือ ตุย เป็นผู้ชักธงชาติตามปกติ

สถานเอกอัครราชทูตขอถือโอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังกระทรวงการต่างประเทศ.

กรุงเทพฯ ๗ ๒๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๕๕

กระทรวงการต่างประเทศ

กรุงเทพฯ ๗

ผนวก ๒

คำแปล

คณะทูตถาวรแห่งประเทศไทย ประจำสหประชาชาติ

๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐

พณ ฯ

ด้วยความมุ่งหมายที่จะปรับปรุงและกระชับความสัมพันธ์ฉันท์มิตรระหว่างประเทศของเราทั้งสองให้มั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น และเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งใด ๆ อันอาจจะเกิดขึ้นจากกิจกรรมที่เป็นภัยของหนังสือพิมพ์และวิทยุ

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติที่จะยืนยันว่า โดยการยอมรับรู้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและคำพูดซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นมูลฐานอันเป็นที่ยอมรับและได้รับการประกันในสังคมเสรี และโดยการยอมรับรู้สิทธิความคุ้มกันตามธรรมเนียมระหว่างประเทศที่ให้ต่อประมุขของรัฐด้วย รัฐบาลไทยตกลงที่จะดำเนินมาตรการทุกอย่างที่จะทำได้ เพื่อให้เป็นที่แน่ใจโดยมีเงื่อนไขตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติว่า หนังสือพิมพ์และวิทยุของประเทศไทยจะเว้นการโจมตีหรือกล่าวถึงในทางที่เสื่อมเสียต่อประมุขของรัฐไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งหรือไม่ ประมุขของรัฐบาล หรือประเทศชาติโดยทั่วไปของกัมพูชา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สุกิจ นิมมานเหมินทร์

ประธาน
คณะผู้แทนไทย

พณ ฯ นายซอน ซาน
ประธานคณะผู้แทนกัมพูชา

ผนวก ๓

คำแปล

หนังสือแลกเปลี่ยนระหว่างกัมพูชากับไทย

เรื่องหนังสือพิมพ์และวิทยุ

นิวยอร์ก ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐

พณฯ

ด้วยความมุ่งหมายที่จะปรับปรุงและกระชับความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างประเทศของเราทั้งสองให้มั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น และเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งใด ๆ อันอาจจะเกิดขึ้นจากกิจกรรมที่เป็นภัยของหนังสือพิมพ์และวิทยุ

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติที่จะยืนยันว่า โดยการยอมรับรู้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และคำพูด ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นมูลฐานอันเป็นที่ยอมรับและได้รับการประกันในสังคมเสรี และโดยการยอมรับรู้สิทธิความคุ้มกันตามธรรมเนียมระหว่างประเทศที่ให้ต่อประมุขของรัฐด้วย รัฐบาลกัมพูชาตกลงที่จะดำเนินการทุกอย่างที่จะทำได้ เพื่อให้เป็นที่แน่ใจโดยมีเงื่อนไขตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติว่า หนังสือพิมพ์และวิทยุของประเทศกัมพูชาละเว้นการโจมตีหรือกล่าวถึงในทางที่เสื่อมเสียต่อประมุขของรัฐไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งหรือไม่ ประมุขของรัฐบาล หรือประเทศชาติโดยทั่วไปของไทย

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงนาม) **ซอน ซาน**

ซอน ซาน

ประธานคณะผู้แทนกัมพูชา

พณฯ

นายสุกิจ นิมมานเหมินทร์

ประธานคณะผู้แทนไทย

ผนวก ๔

คำแปล

คณะทูตถาวรแห่งประเทศไทย

ประจำสหประชาชาติ

๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐

พณ ๑

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติที่จะยืนยันว่า รัฐบาลไทยตกลงโดยมีข้อสงวนว่าจะต้องเป็นไปตามหลักด้อยที่ด้อยปฏิบัติ ตามข้อกำหนดที่ปรากฏอยู่ในหนังสือของท่าน ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ ซึ่งมีข้อความดังต่อไปนี้

“พณ ๑

ด้วยความมุ่งหมายที่จะปรับปรุงและกระชับความสัมพันธ์ฉันท์มิตรระหว่างประเทศของเราทั้งสองให้มั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น และเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งใด ๆ อันอาจจะเกิดขึ้นจากกิจกรรมที่เป็นภัยของหนังสือพิมพ์และวิทยุ

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติที่จะยืนยันว่า โดยการยอมรับรู้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและคำพูด ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นมูลฐานอันเป็นที่ยอมรับและได้รับการประกันในสังคมเสรี และโดยการยอมรับวิธีสหประชาชาติความค้ำกันตามธรรมเนียมระหว่างประเทศที่ให้ต่อประมุขของรัฐด้วย รัฐบาลกัมพูชาตกลงที่จะดำเนินมาตรการ

พณ ๑ นายซอน ซาน

ประธาน

คณะผู้แทนกัมพูชา

ทุกอย่างที่จะทำได้ เพื่อให้เป็นที่แน่ใจโดยมีเงื่อนไขตามหลักถ้อยที่
ถ้อยปฏิบัติว่า หนังสือพิมพ์และวิทยุของประเทศกัมพูชาละเว้นการ
โจมตีหรือกล่าวถึงในทางที่เสื่อมเสียต่อประมุขของรัฐไม่ว่าจะอยู่
ในตำแหน่งหรือไม่ ประมุขของรัฐบาล หรือประเทศชาติโดยทั่วไป
ของไทย

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงนาม)

ซอน ซาน

ประธานคณะผู้แทนกัมพูชา ”

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงนาม)

สุกิจ นิมมานเหมินทร์

ประธาน

คณะผู้แทนไทย

ผนวก ๕

คำแปล

หนังสือแลกเปลี่ยนระหว่างกัมพูชากับไทย

เรื่องหนังสือพิมพ์และวิทยุ

นิวยอร์ก ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐

พณ ฯ

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติที่จะยืนยันว่า รัฐบาลกัมพูชาตกลงโดยมีข้อสงวนว่าจะต้องเป็นไปตามหลักกติกายกติกายปฏิบัติ ตามข้อกำหนดที่ปรากฏอยู่ในหนังสือของท่าน ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ ซึ่งมีข้อความดังต่อไปนี้

“พณ ฯ

ด้วยความมุ่งหมายที่จะปรับปรุงและกระชับความสัมพันธ์ฉันท์มิตรระหว่างประเทศของเราทั้งสองให้มั่นคงแข็งแรงยิ่งขึ้น และเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งใด ๆ อันอาจจะเกิดขึ้นจากกิจกรรมที่เป็นภัยของหนังสือพิมพ์และวิทยุ

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติที่จะยืนยันว่า โดยการยอมรับรู้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและคำพูดซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นมูลฐานอันเป็นที่ยอมรับและได้รับการประกันในสังคมเสรี และโดยการยอมรับรู้สิทธิความคุ้มกันตามธรรมเนียมระหว่างประเทศที่

พณ ฯ

สุกิจ นิมมานเหมินทร์
ประธานคณะผู้แทนไทย

ให้ต่อประมุขของรัฐด้วย รัฐบาลไทยตกลงที่จะดำเนินมาตรการ
ทุกอย่างที่จะทำได้ เพื่อให้เป็นที่แน่ใจโดยมีเงื่อนไขตามหลักถ้อยที
ถ้อยปฏิบัติว่า หนังสือพิมพ์และวิทยุของประเทศไทยละเว้นการ
โจมตีหรือกล่าวถึงในทางที่เสื่อมเสียต่อประมุขของรัฐไม่ว่าจะอยู่
ในตำแหน่งหรือไม่ ประมุขของรัฐบาล หรือประเทศชาติโดยทั่วไป
ของกัมพูชา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงนาม) **สุกิจ นิมมานเหมินทร์**

ประธาน

คณะผู้แทนไทย ”

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงนาม) **ซอน ซาน**

ซอน ซาน

ประธานคณะผู้แทนกัมพูชา

ผนวก ๖

คำแปล

ที่ ๑๑๕๖/๒๕๐๔

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งประเทศไทยขอแสดง
อภินันทนาการมายัง ฯพณ ฯ เลขาธิการแห่งสหประชาชาติ และโดยอ้างถึง
ความตกลงบรรดาที่ได้ทำกันเมื่อเร็ว ๆ นี้ระหว่างรัฐบาลแห่งประเทศไทย
และรัฐบาลแห่งประเทศกัมพูชา ณ นครนิวยอร์ก ซึ่งความตกลงฉบับหนึ่ง
กำหนดให้ทั้งสองฝ่ายละเว้นซึ่งการโจมตี หรือกล่าวถึงในทางที่เสื่อมเสีย
ต่อกษัตริย์หรือ ประมุขของรัฐรวมทั้ง ประมุขของรัฐบาล และประเทศชาติ
โดยทั่วไป ขอเสนอเรื่องดังต่อไปนี้เพื่อท่านเลขาธิการและผู้แทนส่วนตัว
ของท่านเลขาธิการในการเจรจาระหว่างไทยกับกัมพูชา ณ นครนิวยอร์ก
อันได้แก่ ฯพณ ฯ ฮันส์ เฮนเคน ทราบ คือ

๑. นับแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ อันเป็นวันที่รัฐบาลไทย
และรัฐบาลกัมพูชาได้ตกลงกันว่าต่างฝ่ายต่างจะไม่ทำการโจมตีกันโดยทาง
หนังสือพิมพ์หรือวิทยุกระจายเสียงอีกต่อไปภายหน้าเป็นต้นมานั้น หนังสือ
พิมพ์ไทยก็ได้พิมพ์โฆษณารายงานหรือบทความใด ๆ อันไม่เป็นที่พึงพอ
ใจสำหรับกัมพูชาอีกเลย

๒. ตรงกันข้ามกับการปฏิบัติอันเคร่งครัดของหนังสือพิมพ์ไทยตาม
ความและตามเจตนารมณ์ของหนังสือที่ได้แลกเปลี่ยนกัน ณ สหประชาชาติ
เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ หนังสือพิมพ์กัมพูชา “ปู้ญคีล” ได้
๑ พณ ฯ นายดัก ฮัมมาร์โฮลต์
เลขาธิการแห่งสหประชาชาติ
นครนิวยอร์ก

พิมพ์โฆษณาบทความภาษาเขมร มีหัวเรื่องว่า “ผลแห่งความเป็นกลาง” โดยผู้เขียนไม่ปรากฏนาม ทำการโจมตีอย่างรุนแรงและให้ร้ายต่อประเทศไทย โดยกล่าวหาว่าประเทศไทยได้เข้ายึดเอาพระวิหารมาจากกัมพูชา และมีส่วนพัวพันกับแผนการอันมิชอบของอเมริกาที่จะขัดขวางนโยบายเป็นกลางของประเทศกัมพูชา

๓. เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑ หนังสือพิมพ์ภาษาฝรั่งเศส “ลา เดแปซ กู กัมโบจ” ได้พิมพ์โฆษณาบทความกล่าวหาประเทศไทยว่า วางแผนรุกรานประเทศกัมพูชา ภายใต้หัวเรื่องว่า “ความผิดของใคร” เขียนโดย เอส.วี. (คือ นายชิมวาร์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูต กัมพูชาประจำประเทศญี่ปุ่น) อันปรากฏว่าเป็นบทความที่ตอบโต้บทความ บทหนึ่งซึ่งได้ลงพิมพ์ก่อนหน้านั้นในหนังสือพิมพ์ญี่ปุ่น “โยมิอูริ ชิมบุน” มีหัวเรื่องว่า “จะไปในทิศทางใด” และซึ่งเขียนโดยผู้ที่มีชื่อว่า เอคการ์ อี. คลาร์ค

๔. เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑ หนังสือพิมพ์กัมพูชา “นักชาตินิยม” ได้พิมพ์โฆษณาบทความซึ่งมีรายงานที่เขียนโดยเจ้าฟ้า นโรดม สีหนุ เมื่อเดือนตุลาคมที่ล่วงมา อันเป็นบทความเกี่ยวกับการเจรจาระหว่างคณะผู้แทนไทยและกัมพูชา ณ นครนิวยอร์ก ในบทความดังกล่าว เจ้าฟ้า นโรดม สีหนุ ได้กล่าวหานายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยว่าได้แสดงท่าที เชื่องต่อกัมพูชา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งประเทศไทยใคร่ขอเรียนให้ท่านเลขาธิการทราบถึงการละเมิดอันชัดแจ้ง และขาดเหตุผลที่พึงได้ดังกล่าวแล้วต่อความตกลงซึ่งกัมพูชาได้ร่วมทำด้วยโดยเสรี ซึ่งขณะเดียว

กันหนังสือพิมพ์ไทยกลับถือเครื่องตามความตกลงดังกล่าว ดังนั้น เอกอัคร
ราชทูตไทย ณ พนมเปญจึงได้รับคำสั่งให้ยื่นประท้วงต่อรัฐบาลกัมพูชาซึ่ง
จะต้องรับผิดชอบอย่างเต็มที่ในการละเมิดอันมิชอบด้วยเหตุผลต่อความ
ตกลงที่ได้ทำกันเมื่อเร็ว ๆ นี้

ทั้งนี้ ขอเสนอสำเนาบทความหนังสือพิมพ์กัมพูชาดังกล่าวรวม ๓
ฉบับ กับคำแปลภาษาอังกฤษสำหรับบทความภาษาเขมรหนึ่งฉบับมา ณ ที่นี้
เพื่อท่านเลขาธิการจักได้รวบรวมไว้ในสำนวนเรื่องต่อไป.

กระทรวงการต่างประเทศ

กรุงเทพฯ ๗ ๑๒ มกราคม ๒๕๐๔ (ค.ศ. ๑๕๖๑)

ผนวก ๗

คำแปล

ที่ ๓๐๔๔/๒๕๐๔

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งประเทศไทยขอแสดง
 อภินันทนาการมายัง ฯพณฯ เลขธิการแห่งสหประชาชาติ และ อนุสนธิ
 หนังสือ ที่ ๑๑๕๖/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๐๔ (ค.ศ. ๑๙๖๑)
 ซึ่งเรียนมาในเรื่องบทความหนังสือพิมพ์กัมพูชารวม ๓ บท ได้ตั้งใจโจมตี
 ประเทศไทยอันเป็นการละเมิดต่อความตกลงบรรดาที่ได้ทำกันเมื่อเร็ว ๆ นี้
 ระหว่างประเทศทั้งสอง ณ นครนิวยอร์ก นั้น ขอเสนอบทความหนังสือพิมพ์
 อีกบทหนึ่งซึ่งได้พิมพ์โฆษณาในสมุดแถลงข่าวหนังสือพิมพ์ของทางราชการ
 กัมพูชา สำนักข่าวเขมร ฉบับประจำวันที่ ๑๖ มกราคม มา ณ ที่นี้ เพื่อ
 ทานเลขธิการจักได้รวบรวมไว้ในสำนวนเรื่องต่อไป

จะสังเกตเห็นได้ว่าในรายงานหนังสือพิมพ์ดังกล่าวอันได้พิมพ์ขึ้นใน
 รูปคำสัมภาษณ์ ซึ่งเจ้าฟ่านโรตม สีหนุ ให้แก่ผู้มีชื่อว่า นายปีแอร์ โซเวต์
 แห่งสำนักข่าวฝรั่งเศสเกี่ยวกับสถานการณ์ในประเทศลาวนั้น แม้เจ้าฟ้า
 สีหนุจะดำรงตำแหน่งอันเพียงเป็นที่นับถือในฐานะประมุขแห่งรัฐก็ตาม ก็
 ได้กล่าวหาประเทศไทยอย่างไม่มีมูลว่าได้เข้าแทรกแซงในประเทศลาวจน
 กลายเป็นผลชักนำให้โซเวียตเข้าทำการแทรกแซงในประเทศนั้น กล่าวอีก
 นัยหนึ่งก็คือองค์ประมุขแห่งกัมพูชาพยายามที่จะโยนความผิดให้แก่รัฐบาล

ฯ พณฯ นายคึก ฮัมมาร์โซลด์
 เลขธิการแห่งสหประชาชาติ
 นครนิวยอร์ก

ไทยสำหรับการกระทำอันเป็นการรุกราน ไม่ว่าอย่างไรก็ตาม ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้
กระทำไปแล้วหรืออาจกระทำต่อไปในประเทศลาวในเวลาภายหน้า

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งประเทศไทยใคร่ขอให้
ท่านเลขาธิการได้โปรดเข้าใจด้วยความเห็นอกเห็นใจ และขอเรียนว่าหาก
รัฐบาลกัมพูชายังขึ้นปฏิบัติทำนองนี้อยู่ต่อไปทั้ง ๆ ที่ได้ทำความตกลงกัน
แล้ว เมื่อเร็ว ๆ นี้ รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแห่งประเทศ
ไทยก็มีอาจรับผิดชอบได้ว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างประเทศทั้งสองจะดำเนิน
ไปในทางที่เป็นปฏิปักษ์ต่อทางใดบ้างในเวลาภายหน้า เอกอัครราชทูตไทย
ณ พนมเปญ ได้รับคำสั่งให้ยื่นประท้วงอย่างแรงต่อรัฐบาลกัมพูชาแล้วใน
เรื่องนี้.

กระทรวงการต่างประเทศ

กรุงเทพฯ ๗ ๓๐ มกราคม ๒๕๐๔ (ค.ศ. ๑๙๖๑)

ผนวก ๘

คำแปล

ไม่พึงเปิดเผย

ที่ ๑๕๐—ไอ.พี./เอกซ์

กระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชาขอแสดงอภิชนันทนาการมายังสถานเอกอัครราชทูตไทย และ โดยอ้างถึงหนังสือสถานเอกอัครราชทูตที่ ๖๑/๒๕๐๔, ๖๒/๒๕๐๔ และ ๗๐/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๓, ๑๔ และ ๑๖ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑ เรื่องบทความหนังสือพิมพ์ซึ่งสถานเอกอัครราชทูตพิจารณาเห็นว่าเป็นการละเมิดความตกลงที่ได้ทำกันไว้ ณ นครนิวยอร์ก เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ นั้น ขอเรียนให้สถานเอกอัครราชทูตทราบ ดังต่อไปนี้

กระทรวงการต่างประเทศมีความเสียใจที่ได้ปรากฏบทความสองบทในหน้าหนังสือพิมพ์ บทหนึ่ง หัวเรื่องว่า “ผลแห่งความเป็นกลาง” ในหนังสือพิมพ์ปัญญาศีล ฉบับประจำวันที่ ๒๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ และอีกบทหนึ่ง หัวเรื่องว่า “ความผิดของใคร?” ในหนังสือพิมพ์ ลา เทแปช กู กัมโบจ ฉบับประจำวันที่ ๒ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑ กระทรวงการข่าวสารได้มีคำเตือนไปยังผู้มีหน้าที่รับผิดชอบทุกคนของหนังสือพิมพ์และวารสารที่ออกในกัมพูชาอีกครั้งหนึ่งแล้ว ให้เคารพข้อกำหนดของความตกลงว่าด้วยหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง ซึ่งได้ทำกันไว้ระหว่างประเทศทั้งสองอย่างเข้มงวดกวดขัน

สถานเอกอัครราชทูตไทย

ประจำประเทศกัมพูชา

พนมเปญ

ส่วนการพิมพ์โฆษณารายงานของเจ้าฟ้านโรคม สีหนุ ประมุขแห่งรัฐ
กัมพูชา ในหน้ากระดาษของหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ “ นักชาตินิยม ” นั้น
เนื่องจากรายงานดังกล่าว ได้เขียนไว้ก่อนการทำความตกลงกัน ณ นคร
นิวยอร์ก จึงมีอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้

.....
กระทรวงขอถือโอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างสูงมายังสถานเอก-
อัครราชทูต

พนมเปญ ๑๓ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๖๑

ผนวก ๙

คำแปล

ถ้อยแถลงและบทความของเจ้าฟ้าสีหนุ

๑. ข้อความคัดลอกจากการให้สัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวสำนักข่าวฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑ กล่าวหาประเทศไทยว่าก่อเหตุให้มีการแทรกแซงของไซเวียตในประเทศลาว “..... การแทรกแซงของรัสเซียเป็นผลโดยตรงจากการแทรกแซงของไทยด้วยการผลักดันพันธมิตรอเมริกันของตน.....”
๒. ถ้อยแถลงกล่าวที่วิทยาลัยฝึกหัดครู “อันลอง โรเมียต” เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ “นายไทยหรือพวกพี่ชายของเราซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นน้องชายของเรานั้น ได้เตรียมตัวไว้พร้อมแล้วอย่างเต็มที่ในกรณีที่ลาวจะกลายเป็นคอมมิวนิสต์ พวกนี้แปลงตัวได้เพราะมีหน้ากานานาชนิก จะสวมหมวกหนัง หน้ยักซ์ หรือหน้าอะไรก็ได้ พวกนี้จึงอาจมีชีวิตรอดอยู่ได้”
๓. สุนทรพจน์ในพิธีเปิดโรงงานไม้อัด “สีหนุ-จูเอนไล” เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ “เมื่อเป็นเรื่องเกี่ยวกับชาวกัมพูชา พวกไทยก็จะเต็มไปด้วยความริษยาและเจตนาร้าย ร้าย เพราะอยากเห็นชาวกัมพูชาตาย แม้แต่ในบรรพกาล พวกไทยก็อยากเห็นเราตาย ทั้งพวกเวียตนามและพวกไทยต้องการเข้าควบคุมกัมพูชา พวกนี้ไม่ต้องการให้เราเจริญรุ่งเรืองอย่างพวกตน นับแต่เราได้รับเอกราชเป็นต้นมา พวกนี้ไม่เคยให้ความช่วยเหลือเราสักครั้งเดียว มีแต่ต้องการจะเป็นเบียดเบียนเรา

ตลอดเวลา ดังเช่น เมื่อกัมพูชาได้รับเอกราช เวียดนามก็อยาก
จะผนวกดินแดนบางส่วนของกัมพูชาที่ติดๆ สำหรับประเทศ
ไทยนั้น หลังจากที่ฝรั่งเศสได้ถอนกำลังออกไปจากกัมพูชาใน
ค.ศ. ๑๙๕๓ แล้ว ไทยก็คิดว่าเอาเขาพระวิหารไปด้วยกำลัง ไม่
แต่เท่านั้น แม้รัฐบาลไทยก็ยังได้กล่าวหาเรา ตัวอย่างเช่น คุณ
ประภาส จารุเสถียร คุณสุฤษดิ์ ธีระรัชต์ คุณถนัด คอมันตร์
และเจ้าวรรณไวทยากร เหล่านี้ ล้วนเป็นผู้ที่พยายามจะป้ายสี
ชื่อเสียงอันดีของเราอย่างไม่หยุดยั้ง

.....

.....

พวกไทยมักจะเข้ากับฝ่ายชนะเสมอ ทุกวันนี้ก็กำลังคอยเปลี่ยน
ข้างใหม่อยู่ตลอดเวลา ไทยเร่งเร้าให้สหรัฐสู้รบกับคอมมิวนิสต์
ในประเทศลาว แต่ก็กอดเท้ารัสเซียแน่นไว้ด้วย แม้คุณสุฤษดิ์
ธีระรัชต์เองก็เรียกหารัสเซีย เขาได้เรียกเอกอัครราชทูตรัสเซีย
ไปพบแล้วบอกว่า เราเป็นเพื่อนกันดีกว่าและเลิกทะเลาะกัน
เสีย เพราะประเทศข้าพเจ้าก็หวังจะได้รับความช่วยเหลือจาก
นายกรุสซอพด้วย นายกรุสซอพอาจจะช่วยสร้างสันติภาพขึ้น
ได้ เราจึงประสงค์จะปรับปรุงความสัมพันธ์ของเรากับรัสเซียให้
ดีขึ้น ช่างที่จริง ๆ ค้อมติระชะให้แก่วัสเซียแล้วกลับสั่งให้หนังสือพิมพ์
ยู่อเมริกันให้ใช้ทฤษฎีของแมกอาเธอร์ทั้งระเบิดเงินแดง
เสียเลย อย่างไรก็ตาม พวกไทยก็รู้ดียิ่งอยู่แล้วว่าถ้าทั้งระเบิดลง
ไป ก็มีแต่อเมริกันเท่านั้นที่ต้องตายไทยไม่ตายด้วย เพราะ
คอยอยู่แล้วที่จะเข้ากับผู้ชนะ พวกไทยนี่ฉลาดมาก ฉลาดเหลือ
กำลัง

๔. บทความ หัวเรื่องว่า “ลาวจะเป็นอิสระและเป็นกลางเช่นกัมพูชาได้หรือไม่ ? ในหนังสือพิมพ์กัมพูชา “เรอาลิเตส์ กัมโบดเจียนส์” ฉบับประจำวันที่ ๑๔ กรกฎาคม และวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ก.ศ. ๑๙๖๑ ”

ฉบับประจำวันที่ ๑๔ กรกฎาคม มีข้อความดังต่อไปนี้

“พวกไทยและพวกเวียดนามใต้หวังอยู่ว่ากองทัพอันทรงพลังและเหรียญคอลดาร์ที่พวกตน ได้รับ จากอเมริกัน ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งองค์การซีโต้ จะช่วยให้สามารถพิชิตกัมพูชาซึ่งพวกตนกล่าวหาว่าเป็นค่านหน้าและผู้เบิกทางของคอมมิวนิสต์ได้ โดยไม่ต้องเสียกระสุนสักนัดเดียว ”

“ยังเป็นการแน่นอนอยู่ว่า พวกไทยและพวกเวียดนามยังคงมองดูเราอย่างเช่นเขี้ยวเคี้ยวฟัน แต่พวกนั้นก็ไม้อาจทำอะไรอย่างอื่นได้มากไปกว่านั้น เพราะคอมมิวนิสต์ก็มาอยู่แค่ธรณีประตูบ้านของตนเหมือนกัน ”

ฉบับประจำวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ลงถ้อยแถลงดูหมิ่นดังต่อไปนี้

“ไม่เป็นการเกินความจริงที่จะกล่าวว่า ตั้งแต่สมัยพระปกเกล้าฯ เป็นต้นมา บรรดากระบอบเผด็จการที่สืบแทนรัฐบาลของพระเจ้าอยู่หัว “ได้ปฏิบัติต่อกษัตริย์ของตนเมื่อตนยังมีได้ปลงพระชนม์เสียดังเช่นที่ “นักเล่นนก ” ปฏิบัติต่อกษัตริย์ที่หายากตัวหนึ่งในกรงทอง ”

๕. ย่อคำปราศรัยซึ่งมิได้เตรียมไว้ก่อน กล่าวในพิธีเปิดการแสดงผลงานของพรรคสังคมนิยมที่จังหวัดกำแพงจาม ดังปรากฏตามข่าวของสำนักข่าวเขมร ประจำวันที่ ๔ สิงหาคม ก.ศ. ๑๙๖๑

“ข้าพเจ้าพยายามแสดงให้นักศึกษาเหล่านั้น (นักศึกษา
คอมมิวนิสต์ของเราในประเทศฝรั่งเศส) เห็นว่า กำลังของฝ่าย
เราในขณะนี้มียู่พร้อมในความสามัคคีของพวกเขาซึ่งมีอุดมคติ
อย่างเดียวกัน มีศรัทธาในทางการเมืองเหมือนกัน เมื่อใดเรา
จำต้องยอมจำนนต่อคอมมิวนิสต์ เมื่อนั้นข้าพเจ้าก็จะไม่ลังเล
เลยที่จะเตรียมการเพื่อประชาชนของเราและตัวข้าพเจ้าเองจะ
ได้เป็นคอมมิวนิสต์ไปด้วย เพื่อหลีกเลี่ยงซึ่งการแตกสามัคคีและ
การนองเลือด ”

๖. ปาฐกถาของเจ้าฟ้าสีหนุ แสดงที่สมาคมอาเซีย ณ นครนิวยอร์ก
เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ค.ศ. ๑๙๖๑

“ในเรื่องการป้องกันของประเทศเพื่อนบ้านของเราที่ว่าไม่
มีที่น้ำจะสนใจนั้น ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านพึงระลึกว่า การป้องกัน
กันเช่นว่านั้นได้ปรากฏออกมาในรูปต่าง ๆ เช่น การปิดล้อมทาง
เศรษฐกิจรวมหลายครั้ง การเข้ายึดครองดินแดนส่วนหนึ่งของ
เราเมื่อเราจะพึงได้รับเอกราชใหม่ ๆ การเริ่มเข้าบุกจังหวัด
ภาคเหนือของเราเมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๘ การจัดตั้งขบวนการ “ เขมร
อิสระ ” ในเมืองหลวงของตน และการปรับปรุงและฝึกปรือ
กำลังทหารของตนเพื่อส่งเข้าไปดำเนินการต่อประเทศของเรา ”

๗. ถ้อยแถลงกล่าวในที่ประชุมนักข่าว ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๗
ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ ดังที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ เจแปน ไทม์
ฉบับประจำวันที่ ๘ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๑

เจ้าฟ้านโรคม สีหนุ แห่งกัมพูชา ได้กล่าวเมื่อวานนี้ว่า
ประเทศของพระองค์จะต้องต่อสู้ — แต่จะไม่ต้องต่อสู้กับคอม-

มิวนิสต์มากเท่ากับที่จะต่อสู้กับ “เพื่อนบ้านที่นิยมฝ่ายตะวันตก”

เจ้าฟ้ากล่าวว่า “การคบคิดอันมีอันตรายของซีโต้ต่อความเป็นกลางของเราได้สืบทอดแล้วในไซ่ง่อนและในประเทศไทยเมื่อเร็ว ๆ นี้” บัดนี้ กัมพูชากำลังถูกคุกคามจากเวียดนามใต้และประเทศเพื่อนบ้านที่มีไซคอมมิวนิสต์อื่นๆ ประมุขแห่งรัฐผู้พูดอย่างขวามผ่าซาก บอกที่ประชุมนักข่าว ณ โรงแรมอิมพีเรียล เมื่อเช้าวานนี้.

ผนวก ๑๐

คำแปล

ข้อความตัดตอนจากข้อสนทนาและบทความหนังสือพิมพ์ และวิทยุกระจายเสียงกัมพูชา

๑. บทความในหนังสือพิมพ์ “ปัญญาศีล” ฉบับวันที่ ๒๔ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ หัวเรื่องว่า “ผลแห่งความเป็นกลาง”

“กัมพูชา”...จะไม่ยอมให้อเมริกาเต็มกับอเมริกาชนะรัชต์ ศัตรูแห่งความเป็นกลางของกัมพูชาล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชนกัมพูชาตามความปรารถนาของพวกตนได้ หลาย ครั้งแล้วที่ประเทศไทยโดยอาศัยอเมริกันผู้เป็นนายของตนเป็น เครื่องบังหน้าได้บังอาจล่วงละเมิดและเข้ายึดครองแผ่นดินของ เรา ณ พระวิหารซึ่งเป็นมรดกที่บรรพบุรุษของเราทิ้งไว้ให้ ทั้ง ยังบังอาจดำเนินการโฆษณาบั่นทอนเกียรติยศของเราและกฎหมาย งานของสมเด็จพระประมุขแห่งรัฐและรัฐบาลของเรา กับยังใช้ วิทยุกรุงเทพฯ กระจายเสียงหมิ่นประมาทอย่างน่าชังต่ออิทธิพล ของสมเด็จพระเจ้า และรัฐบาลของเรา

๒. บทความโดยนายซิม วาร์ เอกอัครราชทูตกัมพูชา ณ กรุงโตเกียว ในหนังสือพิมพ์ ลา เดแปซ กู กัมโบจ ฉบับวันที่ ๒ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑

“จะมีผู้ต้องการหาทางให้กัมพูชาเข้าในองค์การซีโต้ซึ่งพวก ไทยมีส่วนร่วมอยู่ด้วยกระนั้นหรือ ? เพื่อนบ้านของกัมพูชาเอง

ก่อให้เกิดการคุกคามอันยิ่งใหญ่ต่อกัมพูชาอยู่แล้ว เราจึงมองไม่เห็นเลยว่าเหตุใดกัมพูชาจะไต่หาการคุกคามที่รุนแรงยิ่งกว่ากันมาจากจีนคอมมิวนิสต์มาใส่ตนอีกเล่า

๓. ข้อเสนอทางวิทยุกระจายเสียง ภาคกลางวันของวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติเขมร เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑ หัวเรื่องว่า “ความลำบากใจของประเทศไทย”

.....

“อนึ่งการแทรกสอดของพวกไทยในกิจการของประเทศลาว เป็นที่แจ้งชัดและเป็นที่ยอมรับของนักหนังสือพิมพ์และนักสังเกตการณ์ชาวต่างประเทศทุกคนรวมทั้งพวกที่นิยมค่ายตะวันตกและนิยมรัฐบาลบุนนาคด้วย”

“ประเทศไทยอนุমানว่าการประชุมที่มุ่งหมายกันไว้นี้อาจจะถือหรือจำต้องถือแต่เพียงว่าเป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องกับชายโขงเซียลลิสต์แต่ฝ่ายเดียวเท่านั้น และอาจวางมาตรการเพื่อยุติสถานการณ์ในประเทศลาวได้”

๔. ข้อเสนอทางวิทยุกระจายเสียง ภาคกลางวันของวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติเขมร เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ค.ศ. ๑๙๖๑ หัวเรื่องว่า “ทำไมไม่ใช้พนมเปญเป็นที่ประชุม ๑๔ ชาติ?”

“สำหรับกัมพูชาประเทศเล็ก อังกฤษและสหรัฐก็ไม่ควรกล่าวร้ายเหยียดหยามเราเช่นเดียวกับที่ไม่ควรทำแก่ชาติเล็กอื่นๆ ซึ่งปฏิเสธไม่ยอมเป็นป่าของตน ก่อนสิ่งใดอื่น การเหยียดหยามนี้ก็เพื่อจะหลีกเลี่ยงการให้เกียรติภูมิในทางระหว่างประเทศแก่กัมพูชาต่อหน้าพวกเวียดนามใต้และพวกไทยผู้ว่านอนสอนง่าย”

๕. บทความในหนังสือพิมพ์ ลา เคนแชน คู กัมโบจ ฉบับวันที่ ๑๒ เมษายน ค.ศ. ๑๙๖๑ หัวเรื่องว่า “หนังสือพิมพ์ไทยผู้สมรู้”

“ในเรื่องนี้เราก็ขอแสดงความประหลาดใจเช่นเดียวกันในการประท้วงของสถานเอกอัครราชทูตไทย เมื่อเร็วๆ นี้คือข้อความสั้น ๆ ที่วิทยุกระจายเสียงของเราได้เรียกท่าทีของพวกไทยและอีกประเทศหนึ่งที่มีต่อฐานะของฝ่ายตะวันตกว่า “ว่านอนสอนง่าย”

คำว่า “ว่านอนสอนง่าย” เป็นคำเบาๆ ที่สถานเอกอัครราชทูตควรจะชอบคุณเราเสียอีก คำที่ถูกตั้งควรจะใช้คำว่า “บ่าวไพร่” และเมื่อใช้คำว่า “ความเป็นบ่าวเป็นไพร่” ก็ย่อมหมายถึงความเป็นทาส การถูกพันธนาการ การอยู่ใต้อำนาจ อยู่ใต้บังคับบัญชา ใครๆ ก็รู้ว่าทางกรุงเทพฯ จะไม่ยินดีเลย เมื่อมีผู้เบียดเบียนถึงการที่ประเทศตนต้องอยู่ใต้บังคับบัญชาสหรัฐอย่างสิ้นเชิง เพราะเรื่องนี้ทำให้เป็นที่ “เจ็บปวดครวครวต่อความหยิ่งยะโสของคน”

ผนวก ๑๑

คำแปล

ไม่พึงเปิดเผย

ที่ ๖๑/๒๕๐๔

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอแสดงอภิปรายถึงสถานการณ์ทางการเมืองต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชาและขอเรียนว่า แม้จะได้มีความตกลงระหว่างประเทศทั้งสองให้ยุติการโจมตีและการกล่าวถึงในทางที่เสื่อมเสียทางหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียงต่อองค์กษัตริย์หรือประมุขแห่งรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาลหรือประชาชนโดยทั่วไป อันเป็นความตกลงซึ่งได้มีผลบังคับจริงจึงด้วยการแลกเปลี่ยนหนังสือกันในเรื่องหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง ณ นครนิวยอร์ก เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ แล้วก็ตาม หนังสือพิมพ์บางฉบับในกัมพูชาก็มิได้หยุดยั้งที่จะเปิดการโจมตีอย่างเผด็จร้อนต่อประเทศไทยและที่จะพิมพ์โฆษณาบทความอันเป็นภัยต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง

หนังสือพิมพ์ “ปัญญาจิต” ภาษาเขมร ฉบับวันที่ ๒๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ ในบทความชื่อ “ผลแห่งความเป็นกลาง” ได้เริ่มโจมตีประเทศไทย ในระยะเวลาเพียงสองสัปดาห์หลังจากที่ได้ทำความตกลงกัน ด้วยข้อความดังต่อไปนี้

“.....(กัมพูชา) จะไม่ยอมให้อเมริกาเดียมกับอเมริกาพันธมิตรศัตรูแห่งความเป็นกลางของกัมพูชาล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกัมพูชาตามความปรารถนาของพวกตนได้ หลายครั้งแล้วที่ประเทศไทยโดยอาศัยอเมริกาเป็นผู้เป็นนายของคนเป็นเครื่องบังหน้า ได้บังอาจล่วงละเมิดและเข้ายึดครองแผ่นดินของเรา ณ พระวิหาร ซึ่งเป็นมฤคกที่บรรพกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชาพนมเปญ

บุรุษของเราทั้งไว้ให้ ทั้งยังบังอาจดำเนินการโฆษณาบั่นทอนเกียรติยศของเราและคุณหมั่นงานของสมเด็จพระประมุขแห่งรัฐและรัฐบาลของเรา ก็ยังใช้วิทยุกรุงเทพ ฯ กระจายเสียงหมิ่นประมาทอย่างน่ารังเกียจต่ออิทธิพลของสมเด็จพระเจ้า และรัฐบาลของเรา ”

อีกไม่กี่วันต่อมา หนังสือพิมพ์ “ลา เตะแปช คู กัมโบจ” ฉบับวันที่ ๒ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑ ได้พิมพ์โฆษณาบทความเรื่อง “ความผิดของใคร ?” ของ ฯ พณ ฯ ซิม วาร์ เอกอัครราชทูตกัมพูชาประจำประเทศญี่ปุ่น เป็นการโต้ตอบหนังสือพิมพ์โยมิอูริ ซึ่ง ได้เขียนบทความเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกัมพูชากับสหรัฐอเมริกาขึ้นก่อน ในการตอบโต้ครั้งนี้ ผู้เขียนมิได้จำกัดวงอยู่เฉพาะแต่การกล่าวเพียงจุดหมาย ในการโจมตีอย่างร้ายแรงและในการกล่าวหาอย่างกระทบกระเทือนต่อ “เพื่อนบ้าน” ของกัมพูชา ผู้เขียนมิได้พยายามซ่อนความรู้สึกอันมุ่งเป็นศัตรูต่อประเทศไทยอย่างไรก็ดี แม้สภาพอันเป็นภัยของบทความดังกล่าวนี้จะเป็นที่น่าเสียใจอยู่แล้วเพียงใด ความร้ายแรงก็ได้เพิ่มขึ้นอีกจากข้อเท็จจริงที่ว่าหนังสือพิมพ์ฉบับที่มีอิทธิพลยิ่งของกัมพูชาได้พ้อใจลงพิมพ์บทความเช่นนั้นอันปรากฏชัดว่าเพื่อแพร่ขยายการนิทาว่าร้ายและความไม่เป็นมิตรต่อประเทศไทยท่ามกลางผู้อ่าน

ฉะนั้น สถานเอกอัครราชทูตจึงจำเป็นต้องทำการประท้วงอย่างแข็งขันต่อการพิมพ์โฆษณาบทความดังกล่าวข้างต้น ของบรรดาหนังสือพิมพ์ของกัมพูชาอันเป็นการดูหมิ่นความตกลงที่ได้ทำกันระหว่างประเทศทั้งสอง และใคร่ขอให้กระทรวงการต่างประเทศติดต่อกับรัฐบาล เพื่อดำเนินมาตรการอันเหมาะสมในอันที่จะประกันให้มีการใช้ความตกลงระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างจริงจังและเพื่อให้มีการประกันด้วยว่าการละเมิดเช่นว่านี้จะไม่บังเกิดขึ้นอีก

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอถือโอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ ๑๓ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑

ผนวก ๑๒

คำแปล

ไม่พึงเปิดเผย

ที่ ๖๒/๒๕๐๔

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอแสดงออกนันทนาการมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา และโดยอ้างถึงหนังสือสถานเอกอัครราชทูต ที่ ๖๑/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑ ขอเรียนว่า หนังสือพิมพ์กัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์นักชาตินิยมฉบับวันที่ ๘ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑ ได้ละเมิดความตกลงระหว่างประเทศกัมพูชากับประเทศไทยซึ่งเพิ่งได้ทำกัน ณ นครนิวยอร์ก เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ อีกครั้งหนึ่ง โดยได้พิมพ์โฆษณาคำวิพากษ์ของเจ้าฟ้านโรตมสีหนุ ประมุขแห่งรัฐกัมพูชา ในรายงานข่าว ชื่อ “หน้าที่ของข้าพเจ้าในสหประชาชาติ” อันเป็นปฏิบัตย์ต่อประเทศไทย และต่อ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ประมุขของรัฐบาลแห่งประเทศไทย

จริงอยู่ แม้จะได้มีคำชี้แจงลงแทรกไว้ด้วยว่า บทความนั้นได้เขียนขึ้นเมื่อปลายเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ แต่การพิมพ์โฆษณาบทความดังกล่าวภายหลังที่ได้ทำความตกลงกันแล้วนี้ อันที่จริงก็แสดงให้เห็นอยู่แล้วว่า หนังสือพิมพ์กัมพูชามีได้มีใจปรารถนาอย่างแท้จริงที่จะยุติการทุ่มเถียงอันได้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองต้องเสื่อมทรามลงเป็นอันมากอยู่แล้วนั่นเอง

กระทรวงการต่างประเทศ
แห่งรัฐบาลกัมพูชา
พนมเปญ

สถานเอกอัครราชทูตลำบากใจที่จะเข้าใจท่าทีของบรรดาบุคคลผู้รับผิดชอบที่ได้ปล่อยให้เรื่องที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ อันเป็นการทำลายความตกลงที่ได้ทำกันไว้ ได้ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์นั้นได้ และมีเหตุผลที่จะคำนึงว่า ความตกลงดังกล่าวนี้จะมีค่าอย่างไรได้ หากกรณีเช่นนี้ยังคงดำเนินอยู่ต่อไปและหากหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยจะแสดงท่าทีทำนองเดียวกันนั้นบ้าง

สถานเอกอัครราชทูตจึงจำต้องแถลงว่าเพียงในชั่วระยะเวลาไม่ถึงหนึ่งเดือนหลังจากที่ได้ทำความตกลงกัน หนังสือพิมพ์กัมพูชาได้ละเมิดความตกลงดังกล่าวถึงสามครั้งสืบเนื่องกันมา

สถานเอกอัครราชทูตขอทำการประท้วงอย่างเป็นทางการต่อการละเมิดความตกลงที่ได้ทำกันไว้ระหว่างประเทศทั้งสองเช่นว่านี้ และขอกระทรวงการต่างประเทศได้โปรดติดต่อกับรัฐบาลเพื่อว่า ความตกลงระหว่างประเทศทั้งสองในเรื่องหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียงจักได้รับความเคารพอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ เพื่อสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศทั้งสองจะได้ดีขึ้นและกระชับแน่นต่อไป

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอถือ โอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ ๑๔ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑

ผนวก ๑๓

คำแปล

ไม่พึงเปิดเผย

ที่ ๗๐/๒๕๐๔

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอแสดงอภินันทนาการมายังกระทรวงการต่างประเทศของรัฐบาลกัมพูชา และตามหนังสือของสถานเอกอัครราชทูตที่ ๖๑/๒๕๐๔ และที่ ๖๒/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๓ และ ๑๔ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑ ขอเรียนว่า หลังจากการโจมตีทางหนังสือพิมพ์กัมพูชา วิทยุแห่งชาติกัมพูชา ได้กระทำการละเมิดอย่างจงใจต่อความตกลงที่ทำกันเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ ระหว่างประเทศกัมพูชากับประเทศไทย โดยเข้าร่วมในการโจมตีประเทศไทย ดังปรากฏในบทความประจำวันซึ่งมีหัวเรื่องว่า “ความลำบากใจของประเทศไทย” เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑

ในบทความนี้ วิทยุแห่งชาติกัมพูชาได้วิจารณ์ถ้อยแถลงของ ฯพณฯ นายถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทย เกี่ยวกับข้อเสนอให้มีการเรียกประชุมระหว่างประเทศเพื่อพิจารณาปัญหาลาว คูเหมือนวิทยุแห่งชาติกัมพูชาจะได้ใช้คำแถลงกึ่งที่ได้ปรากฏในข่าวของสำนักข่าวฝรั่งเศสตามที่ลงพิมพ์ในเอกสารแถลงข่าวของสำนักข่าวกัมพูชาประจำวันวันที่ ๑๔ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑ เป็นพื้นฐานของการวิจารณ์ ซึ่งข่าวเหล่านี้เป็นข่าวซึ่งยังมีได้มีการพิสูจน์ และสำนักข่าวกัมพูชาเองก็ปฏิเสธที่จะรับผิดชอบ

กระทรวงการต่างประเทศ
แห่งรัฐบาลกัมพูชา
พนมเปญ

การให้ร้ายของวิทยุแห่งชาติกัมพูชา เป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้ง ค้วย
การโจมตีและกล่าวหาประเทศไทยอย่างไม่มีเหตุผล ค้วยข้อความดังต่อไปนี้

“ การแทรกสอดของประเทศไทยในกิจการของประเทศลาวนี้เป็นที่
แจ้งชัด และเป็นที่ยังอยู่แก่ใจของนักหนังสือพิมพ์และผู้สังเกตการณ์ชาว
ต่างประเทศทุกคน รวมทั้งผู้ที่นิยมค่ายตะวันตก และนิยมรัฐบาล
เจ้าบุญอุ้ม ”

นอกจากนี้ แม้ว่าประเทศไทยจะยังไม่ได้ตอบข้อเสนอลงชื่อของเจ้าฟ้า
นโรดม สีหนุ ประมุขของรัฐกัมพูชา วิทยุแห่งชาติกัมพูชาก็ไม่มีความลังเล
ใจที่จะสรุปว่า “ ประเทศไทยอนุমানว่าการประชุมที่มุ่งหมายกันไว้นี้อาจจะ
ถือและจำต้องถือเพียงแต่ว่าเป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องกับค่ายโซเชี่ยลลิสต์แต่
ฝ่ายเดียวเท่านั้น และอาจวางมาตรการเพื่อยุติสถานการณ์ในประเทศลาว
ได้..... ”

สถานเอกอัครราชทูตจำต้องทำการประท้วงอย่างเข้มแข็งที่สุดอีก
ครั้งหนึ่ง ต่อการละเมิด ข้อตกลงและความพยายามที่จะริเริ่มโจมตีทาง
หนังสือพิมพ์และวิทยุของประเทศกัมพูชา และขอให้กระทรวงการต่าง
ประเทศช่วยติดต่อกับรัฐบาลเพื่อให้มีการยุติการล่วงละเมิดนี้

ในส่วนที่เกี่ยวกับถ้อยแถลงของ ฯ พณ ฯ นายถนัด คอมันตร์ รัฐ-
มนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทยนั้น แม้จะเชื่อต่อความแน่นอน
ของข่าวที่ได้รับแจ้งมาทั้งสิ้นก็ดี สถานเอกอัครราชทูตก็มีความเห็นว่า ไม่
อาจจะตีความโดยทางใดๆ ว่า ถ้อยแถลงนี้เป็นการสำแดงออกซึ่งการให้
ร้ายแก่ประเทศกัมพูชา หรือต่อข้อเสนอของเจ้าฟ้า นโรดม สีหนุ ประมุข
แห่งกัมพูชา การที่วิทยุกระจายเสียงกัมพูชาได้อนุมานว่า ถ้อยแถลงของ
 ฯ พณ ฯ นายถนัด คอมันตร์ พาดพิงไปในทำนองว่า ข้อเสนอของเจ้าฟ้า

นโรตม สีหนุ ได้รับความคิดเห็นจากฝ่ายคอมมิวนิสต์นั้น ไม่ถูกต้องทั้งสิ้น การกล่าวอ้างถึงการสนับสนุนความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชุมครั้งนี้โดยประเทศกลุ่มคอมมิวนิสต์นั้น ก็เป็นแต่เพียงการยืนยันข้อเท็จจริง ดังนั้น ข้อความทั้งหมดแห่งคำแถลงการณ์จึงไม่เกินขอบเขตแห่งเสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็น และคำพูดในปัญหาซึ่งเกี่ยวกับผลประโยชน์โดยตรง ของประเทศไทย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ๖ พณ ๖ นายถนัค คอมันตร์ เอง ได้ย้าต๋วยว่าเป็นความเห็นส่วนตัวของตนเอง

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอถือโอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างยิ่ง มายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา.

พนมเปญ ๑๖ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑

ผนวก ๑๔

คำแปล

ไม่พึงเปิดเผย

ที่ ๑๒๐/๒๕๐๔

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอแสดงอนินทนาการมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา และขออ้างถึงข่าวสารซึ่งพิมพ์ในเอกสารประจำวันของสำนักข่าวกัมพูชาวันที่ ๑๖ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑ เกี่ยวกับเรื่องคำตอบของเจ้าฟ้านโรคม สีนุ ประมุขแห่งรัฐกัมพูชา ต่อข้อถามของนาย ปีแอร์ โซเวต์ แห่งสำนักข่าวฝรั่งเศส ซึ่งตามข่าวนั้น เจ้าฟ้านโรคม สีนุ ได้กล่าวหาว่าประเทศไทยเป็นต้นเหตุแห่งความผิดที่ก่อให้เกิดมีการแทรกแซงของรัสเซียในประเทศลาว

ตามข่าวจากสำนักข่าวกัมพูชา เจ้าฟ้านโรคม สีนุ ประมุขแห่งรัฐกัมพูชาได้กล่าวว่า “การแทรกแซงของรัสเซีย เป็นผลโดยตรงจากการแทรกแซงของไทย ด้วยการผลักดันพันธมิตรอเมริกันของตน”

สถานเอกอัครราชทูตรู้สึกจำเป็นต้องแจ้งให้ทราบด้วยความเสียใจว่า ถ้อยแถลงซึ่งมาจากประมุขแห่งรัฐกัมพูชานี้ หากว่าเป็นความจริงคงได้ลงพิมพ์แล้ว ไม่เพียงแต่เป็นการกล่าวหาที่เตรียมไว้ล่วงหน้าและลำเอียงอันเป็นปฏิบัติกับต่อประเทศไทยเท่านั้น แต่เป็นการล่วงละเมิดอย่างชัดแจ้งต่อความตกลงระหว่างประเทศทั้งสอง ในเรื่องหนังสือพิมพ์และวิทยุซึ่งได้ลงนามกันที่นิวออร์คเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐

กระทรวงการต่างประเทศ
แห่งรัฐบาลกัมพูชา
พนมเปญ

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น สถานเอกอัครราชทูตจึงทำการประท้วง
อย่างแข็งขันที่สุดต่อข้อกล่าวหาอันปราศจากมูลฐานและอย่างไม่เป็นมิตร
ต่อประเทศไทย และต่อการล่วงละเมิดความตกลงที่มีอยู่ เป็นการล่วง
ละเมิดซึ่งเกิดขึ้นอีกวาระหนึ่งโดยราชอาณาจักรกัมพูชา

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอถือโอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างยิ่ง
มายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา.

พนมเปญ ๒๔ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑

ผนวก ๑๕

คำแปล

ไม่พึงเปิดเผย

ที่ ๑๔๖/๒๕๐๔

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอแสดงอนินทนาการมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชาและอนุสนธิความตกลงระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และวิทยุ ซึ่งได้ลงนามกัน ณ นิวยอร์ก เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๐ ขอเรียนว่า หนังสือพิมพ์ภาษาเขมร “นักชาตินิยม” ฉบับวันที่ ๒๒ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑ ในบทความตามหัวเรื่องว่า “ข้อคิดอันอิสระเกี่ยวกับปัญหาลาว” ได้กล่าวถึงในทางเสื่อมเสียและให้ร้ายประเทศไทย

ในบทวิจารณ์เรื่องปฏิกริยาระหว่างประเทศ ซึ่งมีต่อข้อเสนอของเจ้าฟ้านโรคม สีหนุ ประมุขแห่งรัฐกัมพูชา เกี่ยวกับการประชุมระหว่างประเทศเพื่อขบปัญหาลาว หนังสือพิมพ์นักชาตินิยมได้กล่าวถึงประเทศไทยด้วยข้อความดังต่อไปนี้

“วงการที่รู้จักของไทยได้เข้าใจว่า อาจเป็นสิ่งอันตราย ในการที่จะเล่นกับไฟและจีนประชาชนซึ่งอยู่เพียงสองก้าว เป็นที่แน่นอนว่า พันดินลาวนั้นล่อใจมาก แต่เป็นพันดินที่ฝังระเบิด ซึ่งเป็นการไม่รอบคอบอย่างยิ่งที่จะเสี่ยงผจญภัย และเป็นที่น่ารำกั้นว่าการเป็นปฏิบัติต่อคอมมิวนิสต์ของรัฐบาลไทยนั้นมีลักษณะทางวาจายิ่งกว่าทางรบ ”

กระทรวงการต่างประเทศ

แห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ

สถานเอกอัครราชทูตจึงประท้วงเป็นทางการต่อการกล่าวในทาง
เสื่อมเสียซึ่งก่อให้เกิดมีการล่วงละเมิดความตกลงที่มีอยู่ระหว่างประเทศ
ของเราทั้งสองนี้ และขอให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินมาตรการที่
จำเป็น

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอถือโอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างยิ่ง
มายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ ๒๗ มกราคม ค.ศ. ๑๙๖๑

ผนวก ๑๖

คำแปล

ไม่พึงเปิดเผย

ที่ ๓๖๕/๒๕๐๔

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอแสดงอภิชนันท์นาการมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชาและขอเรียนว่าหนังสือพิมพ์รายวันกัมพูชา “ลา เตแปช คู กัมโบจ” ฉบับวันที่ ๑ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ ได้ลงบทความภายใต้หัวข้อเรื่อง “แผนผังวัฒนาเกี่ยวกับประเทศลาว” วิจารณ์ข้อเสนอของพระเจ้ามหาชีวิตลาวซึ่งประเทศกัมพูชาและประเทศพม่าไม่รับ ตั้งมีใจความต่อไปนี้

“ประเทศพม่ามิได้หลงผิดในเรื่องนี้ การปฏิเสธของประเทศพม่าทำให้แผนผังวัฒนาล้มเหลว แต่ในระหว่างนั้นเราได้ทราบว่า แผนผังนี้อาจจะถูกปรับขึ้นได้โดยการนำประเทศที่อ้อมซอมกว่า เช่น ประเทศเวียดนาม ไต้หวัน และประเทศไทยเป็นต้น เข้ามาแทนประเทศกัมพูชาและประเทศพม่าที่ขาดไป”

สถานเอกอัครราชทูตรู้สึกอยู่ในหน้าที่ที่จะเรียนให้กระทรวงการต่างประเทศทราบว่า การลงพิมพ์ข้อความดังกล่าวนี้เป็นการล่วงละเมิดความตกลงซึ่งราชอาณาจักรทั้งสอง ได้ลงนามไว้ที่นิวออร์ค

สถานเอกอัครราชทูตมีความเสียใจที่จะแจ้งให้ทราบว่า แม้รัฐบาลกัมพูชาจะไต่กรุณาเข้าเกี่ยวข้องโดยการ ออกคำแถลง การณ์ขอให้หนังสือกระทรวงการต่างประเทศ

แห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ

พิมพ์และวารสารทุกฉบับที่ออกในกัมพูชาละเว้นจากการกล่าวถึงประเทศไทยในบทบรรณาธิการและบทวิจารณ์ข่าว หนังสือพิมพ์ “ลา เทแปช คู กัมโบจ” ก็ยังคงลงบทวิจารณ์ดากตางเป็นการเสียหายแก่ประเทศไทย

สถานเอกอัครราชทูตไทย ขอถือโอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ ๗ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๖๑

ผนวก ๑๗

คำแปล

ไม่พึงเปิดเผย

ที่ ๕๐๒/๒๕๐๔

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอแสดงอภินันทนาการมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชาและขอเรียนว่าวิฑูแห่งชาติกัมพูชาได้ทำการวิจารณ์ในบทความประจำวันที่ ๓ เมษายน ค.ศ. ๑๙๖๑ ในหัวเรื่องว่า “ทำไมไม่ใช้พนมเปญเป็นที่ประชุม ๑๔ ชาติ” เกี่ยวกับการเลือกสถานที่ประชุมระหว่างประเทศในการหาทางออกเกี่ยวกับปัญหาลาวซึ่งเจ้าฟ้า นโรดม สีหนุ ประมุขแห่งรัฐกัมพูชา เป็นผู้เสนอ ซึ่งมีความบางตอนดังต่อไปนี้

“สำหรับกัมพูชาประเทศเล็ก อังกฤษและสหรัฐก็ไม่ควรกล่าวร้ายเหยียดหยามเราเช่นเดียวกับที่ไม่ควรทำแก่ชาติเล็กอื่น ๆ ซึ่งปฏิเสธไม่ยอมเป็นบ่าวของตน ก่อนสิ่งใดอื่น การเหยียดหยามนี้ก็เพื่อจะหลีกเลี่ยงการให้เกิดริษยาในทางระหว่างประเทศแก่กัมพูชาต่อหน้าพวกเวียดนามใต้และพวกไทยผู้ว่านอนสอนง่าย”

สถานเอกอัครราชทูตอยู่ในฐานะลำบากในการแจ้งให้กระทรวงการต่างประเทศทราบว่า ในการวิจารณ์สหรัฐและสหราชอาณาจักรในเรื่องนี้ วิฑูแห่งชาติกัมพูชาไม่รับรองที่เจาะจงที่อย่างปราศจากเหตุผลและให้ร้ายต่อประเทศไทยซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้เลย

กระทรวงการต่างประเทศ
แห่งรัฐบาลกัมพูชา
พนมเปญ

สถานเอกอัครราชทูตจึงประหวังต่อการส่งเสริมความตกลงซึ่งประเทศไทยและกัมพูชาได้กระทำไว้เกี่ยวกับเรื่องหนังสือพิมพ์และวิทยุ และขอให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินมาตรการใด ๆ ที่จำเป็นเพื่อเสริมสร้างควมมีประสิทธิภาพของความตกลงนี้

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอถือโอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ ๔ เมษายน ค.ศ. ๑๙๖๑

ผนวก ๑๘

คำแปล

ไม่พึงเปิดเผย

ที่ ๕๓๘/๒๕๐๔

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอแสดงอกินันท์นาการมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชาและอนุสนธิหนังสือของสถานเอกอัครราชทูตที่ ๕๐๒/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๔ เมษายน ค.ศ. ๑๙๖๑ ประท้วงเรื่องการกระจายเสียงของวิทยุแห่งชาติกัมพูชา ขอเรียนว่าหนังสือพิมพ์รายวัน “ลา เทแปช ฌู กัมโบจ” ฉบับวันที่ ๑๒ เมษายน ๑๙๖๑ ได้ลงพิมพ์บทความในหัวเรื่องว่า “หนังสือพิมพ์ไทยผู้สมรู้” ซึ่งอ่านความบางตอนได้ดังนี้

“ในเรื่องนี้เราก็ขอแสดงความประหลาดใจเช่นเดียวกันในการประท้วงของสถานเอกอัครราชทูตไทย เมื่อเร็ว ๆ นี้ต่อข้อความสั้น ๆ ที่วิทยุกระจายเสียงของเราได้เรียกทำที่ของพวกไทยและอีกประเทศหนึ่งที่มีต่อฐานะของฝ่ายตะวันตกว่า “ว่านอนสอนง่าย”

คำว่า “ว่านอนสอนง่าย” เป็นคำเบา ๆ ที่สถานเอกอัครราชทูตควรจะขอบุณเราเสียอีก คำที่ถูกตั้งควรจะใช้คำว่า “ป่าวไพร่” และเมื่อใช้คำว่า “ความเป็นป่าวเป็นไพร่” “ก็ย่อมหมายถึงความเป็นทาส การถูกพันธนาการ การอยู่ใต้อำนาจ อยู่ใต้งับกับบัญชา” ใครๆ ก็รู้ว่าทางกรุงเทพฯ จะไม่ยินดีเลย เมื่อมีผู้เปิดเผยถึงการที่ประเทศตนต้องอยู่ใต้งับกับบัญชากระทรวงการต่างประเทศ

แห่งรัฐบาลกัมพูชา
พนมเปญ

ของสหรัฐอย่างสิ้นเชิง เพราะเรื่องนี้ทำให้เป็นที่ “เจ็บปวดครวครวต่อความ
หยิ่งยะโสของตน ”

โดยนึกคิดว่า การกล่าวที่กระจายออกมาโดยวิทยุแห่งชาติกัมพูชา
และได้นำมาลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ “ลา เคาแปช คู กัมโบจ ” ฉบับวันที่
๔ เมษายน ค.ศ. ๑๙๖๑ ยังไม่เป็นการให้ร้ายอย่างเพียงพอ บทความนี้จึง
ใช้เสรีภาพอย่างไม่มีขอบเขตที่จะขยายและทำให้ข้อความผิดพลาดเหล่านี้
เพิ่มความรุนแรงยิ่งขึ้น เพื่อความพอใจของตนฝ่ายเดียวที่จะเห็นการทู่
ตึงกลับมีขึ้นอีก สถานเอกอัครราชทูตมีความเสียใจอย่างยิ่งเกี่ยวกับ
รูปการณ์ในเรื่องนี้ ซึ่งยังคงเรื้อรังอยู่อีก ในการขยายความไม่เป็นมิตรอัน
เป็นข้อเสียหายแก่ความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ

สถานเอกอัครราชทูตจึงอยู่ในหน้าที่ที่จะประท้วงต่อกระทรวงการ
ต่างประเทศในการล่วงละเมิดความตกลงเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และวิทยุใน
กรณีเดียวกันเป็นครั้งที่สอง และจะขอขอบคุณเป็นอย่างมากต่อกระทรวงการ
ต่างประเทศในการขอให้ทางพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการทุกอย่างเท่าที่จะ
ทำได้ เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งใด ๆ อันอาจจะเกิดขึ้นจากกิจกรรม
ที่เป็นภัยของหนังสือพิมพ์และวิทยุ

ในโอกาสนี้ สถานเอกอัครราชทูตขอแสดงความปรารถนาอย่าง
แน่วแน่อีกครั้งหนึ่งที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ฉันมิตรอันเป็นคุณประโยชน์
ต่อราชอาณาจักรทั้งสองอย่างสนิทสนม และหวังว่าด้วยการร่วมมืออันดี
ของกระทรวงการต่างประเทศ ทางแห่งความเข้าใจอันดีซึ่งได้เริ่มต้นแล้วใน
บางเรื่องจะบรรลุดุจดหมายปลายทาง

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอถือโอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างยิ่ง
มายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ ๑๗ เมษายน ค.ศ. ๑๙๖๑

ผนวก ๑๙

คำแปล

ไม่พึงเปิดเผย

ที่ ๕๕๖/๒๕๐๔

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอแสดงอภิหนักนาการมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา และขอเรียนว่า หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ นักชาตินิยม ฉบับวันที่ ๒ เมษายน ค.ศ. ๑๙๖๑ ได้ลงข่าวในช่อง “ไม่พึงเปิดเผย” เป็นภาษากัมพูชา ซึ่งแปลได้ความต่อไปนี้

“เราได้รับทราบว่า หลังจากที่ได้จัดเงาะเอาลายกระหนกแบบอักษรเขมรซึ่งสลักไว้ตามผนังที่ปราสาทพระวิหารแล้ว รัฐบาลไทยก็ได้นำเอาลายกระหนกไทยมาสวมแทน รัฐบาลไทยได้ถ่ายภาพลายกระหนกต่างๆ ในพระวิหารนั้น นำไปลงพิมพ์ในหนังสือและทำเป็นภาพยนตร์เพื่อแสดงให้ชาวต่างประเทศเข้าใจผิดว่า พระวิหารนี้เป็นของไทย หาใช่เป็นของเขมรไม่”

สถานเอกอัครราชทูตขอปฏิเสธอย่างแข็งขันต่อข้อกล่าวหาอันไม่มีมูลและเสกสรรขึ้นทั้งเรื่องเหล่านี้ เพื่อชักจูงสาธารณชนให้หลงผิด

โดยคำสั่งของรัฐบาลแห่งประเทศไทย สถานเอกอัครราชทูตขอประท้วงกระทรวงการต่างประเทศต่อข้อกล่าวหาที่ลำเอียงและไม่เป็นมิตรต่อประเทศไทย ซึ่งเป็นการลวงละเมิดความตกลงยุติการณรงค์ทางหนังสือพิมพ์และวิทยุ

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอถือโอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ ๒๑ เมษายน ค.ศ. ๑๙๖๑

กระทรวงการต่างประเทศ
แห่งรัฐบาลกัมพูชา
พนมเปญ

ผนวก ๒๐

คำแปล

ไม่พึงเปิดเผย

ที่ ๗๓๗/๒๕๐๔

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอแสดงอภินันทนาการมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา และขอเรียนว่า เมื่อวันที่ ๓ และ ๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ และวันที่ ๑๐ และ ๑๑ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ วิทยุแห่งชาติกัมพูชาได้นำเอาสุนทรพจน์เป็นภาษาของชาติ ๒ ฉบับ ของเจ้าฟ้า นโรตม สีหนุ ประมุขแห่งรัฐ มาออกอากาศต่อเนื่องกัน โดยกล่าวครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ ที่ อันลองโรเมียต และอีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ ที่ โรงงาน เดย์ เอท์ การออกอากาศดังกล่าวทุกครั้งมีข้อความบางตอนกล่าวถึงในทางที่เสื่อมเสียต่อประเทศไทย

สถานเอกอัครราชทูตเห็นเป็นประจักษ์ด้วยความเสียใจว่า ในการกระจายเสียงกล่าวหาต่อบุคคลสำคัญมากหลายของฝ่ายไทย ซึ่งรวมทั้งประมุขของรัฐบาลและทั้งประชาชาติโดยทั่วไปของประเทศไทยเช่นนี้ วิทยุแห่งชาติกัมพูชาเร่งแต่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อความเข้าใจอันดี ซึ่งจำเป็นยิ่งระหว่างประชาชนทั้งสองฝ่าย ผู้ที่จะต้องมีชีวิตเคียงข้างกันชั่วกัลปวสานต์

โดยคำสั่งของรัฐบาลแห่งประเทศไทย สถานเอกอัครราชทูตขอยื่นประท้วงกระทรวงการต่างประเทศต่อวิทยุแห่งชาติกัมพูชาสำหรับการล่วงละเมิดความตกลง ณ นิวยอร์กว่าด้วยวิทยุ และขอให้กระทรวงการต่างประเทศ

แห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ

ประเทศได้ให้ความร่วมมือเพื่อให้มีการหลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่งใด ๆ
อันอาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมที่เป็นภัยของวิญญู

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอถือโอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างยิ่ง
มายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ ๕ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๖๑

ผนวก ๒๑

คำแปล

ไม่พึงเปิดเผย

ที่ ๑๑๒๓/๒๕๐๔

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอแสดงอภินันทนาการมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา และ โดยคำสั่งของรัฐบาลแห่งประเทศไทย ขอเรียนว่า ทั้งที่มีหนังสือแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศทั้งสองฝ่ายว่าด้วย เรื่องหนังสือพิมพ์และวิทยุให้แต่ละฝ่ายละเว้นการโจมตีซึ่งกันและกันแล้ว ก็ตาม ได้มีรายงานมากมายที่ได้รับอันบังชี้ถึงการล่วงละเมิดอย่างจงใจซึ่ง ทางฝ่ายกัมพูชาได้กระทำขึ้น

ในเรื่องนี้ สถานเอกอัครราชทูตไทยใคร่ขอให้กระทรวงการต่างประเทศรำลึกว่าได้มีการประท้วงและการทักท้วงหลายครั้งหลายหนแล้วต่อ รัฐบาลกัมพูชา เรียกร้องความสนใจต่อการล่วงละเมิดความตกลงของฝ่าย กัมพูชา และให้แสวงหากำจัดให้หมดไปซึ่งมูลเหตุแห่งความเข้าใจผิด และการกระทบกระทั่งระหว่างประเทศทั้งสอง อย่างไรก็ดี หนังสือพิมพ์ รัฐบาลกัมพูชา และวิทยุแห่งกัมพูชา ยังคงดำเนินการณรงค์อย่างรุนแรง อยู่เสมอ

ตัวอย่างอันหลังสุดแห่งการล่วงละเมิดของฝ่ายกัมพูชาต่อความ ตกลง ได้มีขึ้นในหนังสือพิมพ์โดยบทความอันหนึ่งในหัวเรื่องว่า “ ประเทศ ลาวอาจจะเป็นกลางและอิสระอย่างประเทศกัมพูชาได้หรือไม่ ” ซึ่งได้ กระทรวงการต่างประเทศ
แห่งรัฐบาลกัมพูชา
พนมเปญ

ปรากฏเมื่อไม่ช้าไม่นานมานี้ ในหนังสือพิมพ์เรอาลิตส์ กัมบอคเจียนส์ ฉบับวันที่ ๑๔ กรกฎาคม และวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ และเจ้าฟ้า นโรตม สีหนุ ประมุขแห่งรัฐกัมพูชา ได้เป็นผู้ลงนาม

ในภาคแรกของบทความซึ่งลงพิมพ์ถึงขณะนี้ มีการกล่าวอ้างอย่างขาดเหตุผลที่จะฟังได้และเป็นการดูหมิ่นประเทศไทยและรัฐบาลไทย การกล่าวอ้างซึ่งมิได้มีส่วนแห่งความจริงแต่ประการใดเลย แต่สื่อให้เห็นอย่างน่าเสียใจซึ่งเหตุผลอันมิควรที่ผู้เขียนได้มีอยู่

รัฐบาลแห่งประเทศไทยคงได้แต่เพียงดูอย่างจริงจังในการดำเนินการที่อื่นไม่หวั่นไหวอย่างไมหยุคยั้งของประเทศกัมพูชาและบรรดาผู้นำของเขา ซึ่งใช้การกล่าวเท็จอย่างแพร่หลายและป้ายร้ายประเทศไทย โดยการทำเฉยเมยอย่างสิ้นเชิงต่อพันธกรณีอันยอมรับอย่างอิสระตามความตกลง ณ นีวยอร์ค

ด้วยเหตุนี้ สถานเอกอัครราชทูตไทยจึงเรียกร้องความสนใจจากรัฐบาลแห่งกัมพูชาในข้อเท็จจริงว่า หากการเสื่อมทรามของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองได้เกิดขึ้นเนื่องมาจากการกระทำที่เป็นภัยและฝ่ายเดียวของรัฐบาลแห่งกัมพูชาและของบรรดาผู้นำของเขาแล้ว ความรับผิดชอบจะตกอยู่แก่ฝ่ายกัมพูชาแต่ฝ่ายเดียว

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอถือโอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ ๒๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๑

ผนวก ๒๒

คำแปล

ไม่พึงเปิดเผย

ที่ ๑๒๔๐/๒๕๐๔

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอแสดงอิทธิพนันทนาการมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา และขอเรียนว่าเอกสารแถลงข่าวของสำนักข่าวกัมพูชาประจำวันที่ ๑๑ กันยายน ค.ศ. ๑๙๖๑ ได้ลงพิมพ์บทความจากหัวเรื่องว่า “การจัดให้ถูกต้องเกี่ยวกับบทความในหนังสือพิมพ์ “ไทม์”” ซึ่งข้อความตอนหนึ่งอ่านได้ดังนี้

“พึงสำเหนียกว่าจังหวัดเหล่านี้ (พระตะบองและเสียมราฐ) เป็นเพียงส่วนน้อยส่วนหนึ่งของผืนแผ่นดินทั้งหมด ซึ่งประเทศสยามได้ยึดเอาออกไปจากอธิปไตยของกัมพูชา ด้วยประการฉะนี้ จึงยังคงมีคนเขมรมากกว่าหนึ่งล้านคนอาศัยอยู่ในจังหวัดโคราช ปราจีน จันทบุรี สุรินทร์ ฯลฯ ซึ่งจังหวัดเหล่านี้เคยเป็นของกัมพูชามาก่อนและไม่เคยถูกมอบคืนให้แก่กัมพูชาเลย”

การโต้เถียงเกี่ยวกับจังหวัดพระตะบองและเสียมราฐ ระหว่างหนังสือพิมพ์รายวันที่สำคัญของกรุงลอนดอน “ไทม์” กับหนังสือพิมพ์นักชาตินิยม ผู้เขียนบทความนี้ ไม่เป็นที่สนใจของประเทศไทย ซึ่งได้กล่าวย้ำมาหลายครั้งหลายหนแล้วว่า ประเทศไทยไม่มีความตั้งใจอย่างใดเลยที่จะทำการเรียกร้องเอาดินแดนครั้งใหม่อีก และด้วยการปล่อยให้คดีกระทรวงการต่างประเทศ

แห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ

กาลเป็นเรื่องของอดีตกาล ได้แสงแต่ที่จะให้มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้าน แต่สถานเอกอัครราชทูตประหลาดใจที่หนังสือพิมพ์นักชาตินิยมไม่ยั้งที่จะขยายการถกเถียงด้วยการกล่าวถึงดินแดนส่วนอื่นๆ ของประเทศไทยอีก สถานเอกอัครราชทูตเสียใจเป็นที่สุดที่บทความอันผิดกาดะนี้อาจจะก่อให้เกิดการณรงค์หุ้มเถียงระหว่างราชอาณาจักรทั้งสอง ในขณะที่สถานการณ์ทางการเมืองปัจจุบันกำลังอยู่ในระยะวิกฤติ ซึ่งผลประโยชน์อันสำคัญอย่างยิ่งยวดของทุกประเทศในแถบนี้ของโลกถูกผูกพันไปด้วย

สถานเอกอัครราชทูตไม่อาจจะทำอย่างอื่นนอกจากประท้วงกระทรวงการต่างประเทศต่อการลงพิมพ์บทความนี้ และขอให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เคารพความตกลงซึ่งได้ลงนามกันไว้ ณ นิวยอร์ก

สถานเอกอัครราชทูตไทยขอถือโอกาสนี้แสดงความนับถืออย่างยิ่งมายังกระทรวงการต่างประเทศแห่งรัฐบาลกัมพูชา

พนมเปญ ๑๒ กันยายน ค.ศ. ๑๙๖๑

ผนวก ๒๓

คำแปล

หนังสือพิมพ์ เรอาลิตีส์ กัมบอดเจียนส์

วันศุกร์ ที่ ๒๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๑

ประมุขแห่งรัฐแถลงต่อรัฐสภา

สุนทรพจน์ของเจ้าฟ้า

ท่านประธาน

ท่านผู้แทนราษฎรทั้งสภาพฤหัสและสภาพบุรุษ

ท่านที่ปรึกษาทั้งหลาย

การที่ข้าพเจ้ามาปรากฏตนต่อหน้ารัฐสภาในวันนี้ ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลที่ได้รับมอบความไว้วางใจจากท่านทั้งหลาย ก็เนื่องมาแต่เหตุการณ์อันรุนแรงยิ่งที่รัฐบาลไทยได้ก่อให้เกิดขึ้นต่อประเทศของเรา

เมื่อวานนี้ ทั้งๆที่เป็นเวลาพักผ่อนตอนกลางวัน วงการหนังสือพิมพ์ระหว่างประเทศก็ต้องตื่นตระหนกต่อถ้อยแถลงของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทย ซึ่งได้กล่าวหาประเทศของเราอย่างแจ้งชัดว่าถูกใช้เป็นฐานทัพของค่ายคอมมิวนิสต์เพื่อทุ่มกำลังปฏิบัติการรุกรานเหล่าประเทศเพื่อนบ้าน

วงการหนังสือพิมพ์ระหว่างประเทศคงกล่าวนี้ได้มีโทรเลขถึงผู้สื่อข่าวของตนในพนมเปญเพื่อขอทราบปฏิบัติการของฝ่ายกัมพูชาที่มีต่อข้อกล่าวหาอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ เมื่อผู้สื่อข่าวของสำนักข่าวฝรั่งเศสและสำนักข่าวยูไนเต็ทเพรสส์ได้มาขอสัมภาษณ์ ข้าพเจ้าก็ได้ประกาศเตือนฝ่ายตะวันตก

และสหรัฐอย่างหนักแน่น และต่อไปก็คือข้อความในโทรเลขที่สำนักข่าว
ฝรั่งเศสได้ส่งมาเมื่อวานนี้

“สัมพันธ์ภาพระหว่างกัมพูชากับไทย ได้บรรลุถึงจุดอันใกล้จะขาด
สะบั้นลงแล้ว เจ้าฟ้านโรตม สีหนุ แสดงต่อหนังสือพิมพ์เมื่อเช้านี้ว่า
จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีไทย กำลังกระทำทุกอย่างเพื่อบังคับ
ให้เราต้องไต่เข้าสู่อ้อมแขนของค่ายโซเซียลลิสต์ อันผืนต่อเจตจำนงของ
เราเอง เจ้าฟ้ากล่าวด้วยว่า หากสฤษดิ์จะบังคับให้ชาวเขมรเลือกเอา
ระหว่างความตายกับการเป็นบริวารเพื่อประโยชน์ของค่ายแดงแล้ว กัมพูชา
ก็คงรับจะเข้าร่วมกับค่ายโซเซียลลิสต์ด้วยอนุমানว่าอย่างไร ๆ ก็ยังดีกว่า
ยอมให้พวกคนไทยและพวกเวียดนามมาพิชิตประเทศของเรา

“คำเตือนที่สีหนุ ได้วิงวอนให้โลกเสรีและสหรัฐอเมริกาถือว่าสำคัญ
มากครั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการณรงค์ทางหนังสือพิมพ์ฝ่ายตะวันตก
ซึ่งตามคำของสีหนุว่า ได้ถูกกระตุ้นโดยกิจกรรมนานาประการจากฝ่ายโซเชี่ยล
และกรุงเทพ ฯ และแล้ว จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็รับช่วงต่อมาหยก ๆ
ด้วยการเสนอข่าวว่า กัมพูชาเป็นฐานทัพเพื่อการรุกรานของคอมมิวนิสต์
ต่อเหล่าประเทศเพื่อนบ้าน

“สีหนุ ได้วิงวอนมิตรระหว่างประเทศให้พึงสังเกตว่า พระองค์ได้
เสนอต่อรัฐสภาเมื่อวันที่แล้ว ให้ทุกประเทศที่มีส่วนได้เสียส่งคณะทูต
ทหารเพื่อการสอบสวนและควบคุมไปยังกัมพูชา เพื่อพิสูจน์ว่าข้อกล่าวหา
ตั้งว่านี่ที่แท้ก็คือนิยายเรื่องหนึ่งเท่านั้น พระองค์ยืนยันว่า จอมพล
สฤษดิ์ มีแผนการมา ๓ ปีแล้ว ซึ่งที่ถูกเปิดเผยขึ้นโดยการณรงค์ทางนัง-
สีอพิมพ์ของไทยที่จะบุกกัมพูชาเพื่อยึดแย่งเอาเกาะกงและจังหวัดพระ-
ตะบองกับส่วนหนึ่งของจังหวัดกัมปงธมและเสียมราฐไป โดยที่
ประจักษ์แล้วว่าประเทศไทยมีความเข้มแข็งเป็นอันมากในทางทหาร อาศัย

ที่สหรัฐอเมริกาได้ทุ่มเทวัสดุสงครามและเหรียญดอลลาร์เข้าไปให้เสียจนท่วมท้นเพื่อให้ป้องกันตนเองจากลัทธิคอมมิวนิสต์ สีหนุจิงกล่าวเสริมว่าพระองค์กล่าวเตือนโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งโลกเสรีว่าชาวเขมรจะยอมไม่ได้และในกรณีที่มีการรุกรานเขมรก็จะต่อสู้กระทั่งคนสุดท้ายและว่า “เราจะไม่อยู่ตัวคนเดียว”

“สีหนุเตือนให้ระลึกว่ากฎหมายว่าด้วยความเป็นกลางย่อมให้อำนาจกัมพูชาที่จะขอร้องไปทางมหาอำนาจที่เป็นมิตรซึ่งเป็นศัตรูโดยธรรมชาติกับผู้รุกรานเรา ยืนยันว่าเวลานี้เราเป็นกลางอย่างเคร่งครัดและไม่มีข้อผูกมัดใด ๆ ที่จะต้องสมรู้ร่วมคิดกับค่ายโซเชี่ยลลิสต์ และกล่าวสรุปโดยยืนยันอีกว่า ในกรณีที่มีการรุกรานจากพวกไทยหรือพวกเวียดนาม กัมพูชาก็อาจเข้าร่วมกับค่ายโซเชี่ยลลิสต์

“เป็นที่น่าสังเกตว่าในระยะ ๒-๓ สัปดาห์มานี้ ถ้อยแถลงทางราชการของไทยและหนังสือพิมพ์ไทยได้ช่วยกันหาเรื่องกัมพูชาและประมุขแห่งรัฐกัมพูชาอย่างรุนแรง” จบข้อความในโทรเลข

ข้อกล่าวหาที่เสกสรรปั้นขึ้นทั้งเรื่อง

ข้อกล่าวหาที่ว่ากัมพูชาได้ถูกใช้เป็นฐานทัพเพื่อการรุกรานสำหรับค่ายโซเชี่ยลลิสต์นี้มิใช่เรื่องใหม่ แต่ถ้อยแถลงครั้งหลังสุดของจอมพลสฤษดิ์ มีลักษณะรุนแรงกว่าบทความในหนังสือพิมพ์ที่กรุงเทพฯ เป็นยิ่งนัก

อันที่จริงจากถ้อยแถลงอย่างไม่กำกวมของหัวหน้ารัฐบาล ๆ หนึ่ง เช่นนี้ เราก็พึงเห็นแจ้งชัดว่าพวกตัวการของค่ายที่เป็นปฏิปักษ์ต่อคอมมิวนิสต์โดยทั่วไปและ โดยเฉพาะพวกไทยเพื่อนบ้านของเรามีจุดมุ่งหมายอะไรในการดำเนินการณรงค์ทางหนังสือพิมพ์มาเป็นเวลาแรมเดือน ด้วยอาการคือสิ่งที่บอกชัดให้เชื่อนิยายที่ว่ากัมพูชาเป็นฐานทัพคอมมิวนิสต์

ได้มีการเปิดการณรงค์ดังกล่าวนี้ทั้งที่ไซ่ง่อนและกรุงเทพฯ และนักหนังสือพิมพ์จำนวนมากมีทั้งพวกเองโกลแซกซอน อเมริกัน และในหมู่นักหนังสือพิมพ์อื่น ก็ยังมีพวกออสเตรเลีย และแม้แต่นักหนังสือพิมพ์ญี่ปุ่น ต่างก็ได้รับมอบหมายให้ช่วยกันแพร่การณรงค์นี้ออกไปและใช้การณรงค์นี้เป็นเครื่องมือวางยาพิษแก่กัมพูชาชนของกลุ่มตะวันตก ข้าพเจ้าขอให้ท่านทั้งหลายพึงระลึกว่าจุดมุ่งหมายของการณรงค์ดังกล่าวมีอยู่ดังนี้ คือ

— สำหรับพวกตัวการฝ่ายองค์การซีโต้ก็เป็นเรื่องแก้แค้นในการที่พวกนี้ไม่ประสบผลสำเร็จในการคบคิดกันทำลายความเป็นกลางของเรา อันเป็นการคบคิดที่ตาบชวน ซ้ำซาริ และพวกเขมรเสรีของชานอกทัน ได้ปฏิบัติไปแล้วอย่างใช้ไม่ได้ นอกจากนั้นยังเป็นเรื่องที่แสดงถึงความไม่สำเร็จผลอันเจ็บแสบของพวกนี้ทั้งในประเทศลาวและในเวียดนามใต้ในการผลักดันความรับผิดชอบมาให้ประเทศของเราว่าเป็น “ฐานทัพลับ ๆ สำหรับปฏิบัติการของคอมมิวนิสต์ต่อเหล่าเพื่อนบ้านของเรา” และท้ายที่สุดเพื่อที่จะให้ประเทศของเราถูกลืมนึกเสียเลย โดยบังคับให้กัมพูชาเข้าร่วมอยู่เสียในซีโต้

— สำหรับพวกคนไทย เรื่องก็มีอยู่ว่า ปัจจุบันนี้พวกนี้กำลังหาข้ออ้างอย่างวิเศษสักข้อหนึ่ง เพื่อจะรุดไปช่วยรัฐบาลไซ่ง่อนด้วยการส่งกำลังรบมาลงโทษเรา รัฐบาลสหรัฐ ๓ ระวัชต์ คอยโอกาสนี้มานานแล้ว และเมื่อไม่สบช่อง ก็สร้างโอกาสขึ้นเสียเอง อันที่จริงบรรดาชนชั้นนำทั้งในกรุงเทพฯ และในไซ่ง่อนไม่เคยหยุดยั้งนับเป็นเวลาหลายเดือนมาแล้วที่จะทำให้พวกพันธมิตรฝ่ายตะวันตกของตนเชื่อมั่นว่าจะต้องทำการถอด “ช่องโหว่” ที่กัมพูชาให้ไว้ได้ แม้จะเสียสักเท่าไรก็ยอม และจะให้เชื่อมั่นด้วยว่าความเป็นกลางของเรากับความเป็นมิตรของเรากับมหาอำนาจคอมมิวนิสต์ จะไม่ช่วยให้สามารถต่อสู้การคืบหน้าของคอมมิวนิสต์ในประเทศลาวและในเวียดนามใต้ได้เลย

การวางยาพิษอย่างมีเล่ห์กะเท่ห์เช่นว่านี้เป็นที่รู้จักกันไปทั่วอยู่แล้ว บุคคลสำคัญ ๆ ฝ่ายตะวันตกที่ได้มาเยือนเราก็มิได้ปิดบังต่อเราว่า ได้รู้สึก ตื่นเต้นและหวั่นไหว ไปด้วยกับข้อคิดเห็นเช่นนี้ของไทยและเวียดนามได้.

ความทะเยอทะยานที่จะผนวกดินแดนของประเทศเพื่อนบ้าน

บรรดาเพื่อนร่วมชาติย่อมทราบกันอยู่แล้วว่าเพื่อนบ้านทั้งสองของเราเฝ้าแต่หาข้ออ้างทุกอย่างเสมอมาเป็นเวลาหลายศตวรรษแล้ว เพื่อจะทำการแทรกแซงด้วยกำลังทหารในกัมพูชา และจะถอนตัวออกไปจากกัมพูชาก็ต่อเมื่อได้เฉือนเอาจังหวัดใด จังหวัดหนึ่งหรือหลายจังหวัดของเราไปด้วย การเรียกร้องจะเอาจังหวัดพระตะบองและเกาะกงของหนังสือพิมพ์ในกรุงเทพฯ ฯ กิตติ และการเรียกร้องอย่างเป็นทางการจะเอาเกาะชายฝั่งของเราของรัฐบาลไซ่ง่อนกิตติ ทำให้เราหมดความเคลือบแคลงสงสัยในเรื่องนี้

ความไม่เป็นที่นิยมของรัฐบาลที่กรุงเทพฯ ฯ และที่ไซ่ง่อน กับความยุ่งยากนานาประการที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ของรัฐบาลที่กรุงเทพฯ ฯ และที่ไซ่ง่อน ทำให้รัฐบาลทั้งสองนี้จำต้องคุกคามและหาเรื่องทะเลาะกับเราเป็นประการแรก เพื่อพยายามหันเหความสนใจของประชาชนของตนมาจากกัมพูชา และเพื่อมุ่งหมายจะทำการรุกรานประเทศของเราเป็นประการที่สอง

ท่าที่ตังว่านี้เสมือนว่าจะขัดแย้งกันอยู่ในตัว อันที่จริงหากใคร่ครวญแต่เพียงผิวเผินเราก็น่าจะคิดว่าเหตุไฉนใครคนหนึ่งชื่อ โง่ ดินห์ เตียม ซึ่งถูกคู่ปรับภัยจากทางเหนือกระหน่ำเสียจนกำลังจะคว่ำอยู่แล้วยังอาจโจมตีกัมพูชาได้อีก ? เหตุไฉนใครอีกคนหนึ่งชื่อ สฤชชี ธนะรัชต์ ผู้เห็นอยู่แล้วว่าฝ่ายขบวนการปลดปล่อยลาวซึ่งมีชัยได้มาถึงพรมแดนของตนแล้ว และขบวนการแบ่งแยกดินแดนอันเข้มแข็งในสี่จังหวัดของไทยทางตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เป็นลาวก็กำลังขยายตัวอยู่นั้น ยังจะบังอาจมุ่งปฏิบัติการทางทหารต่อประเทศของเราอีก ?

ความจริง รัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านพวกนี้ก็มิได้มีท่าทีต่างกันในสาระสำคัญแต่อย่างใดกับท่าทีของเจียงไคเช็ค ผู้ถือไฟอยู่ตัวเดียวคือการลั่นไกก่อสงครามที่จะแผ่ขยายไปทั่ว โดยที่ได้หมกตมหมายใจไปแล้วถึงสามในสี่จนไม่สามารถจะรอดพ้นจากซาตากรมที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้นั้นแล้วระบอบของไช่ฉ้วนและกรุงเทพ ฯ จึงเชื่อว่าจะประสบโชคที่จะช่วยให้รอดชีวิตหรือพอจะมีชีวิตอยู่ต่อไปอีกสักชั่วระยะเวลาหนึ่งด้วยการยั่วให้เกิดสงครามกับกัมพูชาโดยหวังว่าจะสามารถจูงเอาพวกพันธมิตรผู้ยิ่งใหญ่ของตนเข้ามาสู่สงครามด้วยได้ หากลงเอยด้วยดีความทะเยอทะยานของตนในทางที่จะผนวกดินแดนก็จะสัมฤทธิ์ผล หากลงเอยไม่ดีพวกนี้ก็จะมีใจที่ได้จูงประเทศอื่น ๆ เข้ามาสู่วงแห่งการทำลายและความตาย

ในส่วนที่เกี่ยวกับพวกคนไทยโดยเฉพาะนั้น ไม่จำเป็นที่ข้าพเจ้าจะต้องขอให้รัฐสภาและประชาชาติรำลึกว่า ตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๕ เพื่อนบ้านพวกนี้มีได้เคยหยุดยั้งความต้องการที่จะพิชิตประเทศของเราและที่จะเอาชนชาติของเราไปเป็นข้าทาสสักขณะหนึ่งเลย ใน ค.ศ. ๑๔๔๑ พวกนี้ได้อาศัยพวกฟาสซิสต์ญี่ปุ่นกระชากเอาดินแดนส่วนใหญ่ของเราไป ใน ค.ศ. ๑๔๕๓ เมื่อเราได้รับการปลดปล่อยจากการยึดครองทางทหารของฝรั่งเศสแล้วพวกนี้ก็แสดงอาการค้ำับต้านรับอิสรภาพของเราด้วยการพุ่งเข้าสู่เขาพระวิหารและเข้ายึดครองเอาไว้ด้วยกำลัง อีกไม่กี่ปีต่อมาพวกนี้ก็ได้นำข้าวสาลีและข้าวสาลีเป็นเครื่องมือเพื่อพยายามก้าวล่วงเข้าสู่ขั้นใหม่แห่งแผนการผนวกดินแดนของตน

แม้เราจะได้เสนอให้พักการณรงค์และกลับปรองดองกันใหม่ ซึ่งพวกนี้ก็ได้รับประการรับแล้วต่อหน้านายฮัมมาร์ไฮลด์ พวกชนชั้นนำทางกรุงเทพ ฯ และหนังสือพิมพ์ที่อยู่ในคำสั่งของพวกนี้กลับทวีการแถลงข้อความที่เป็นปฏิปักษ์อย่างที่สุด กล่าวใส่ร้ายอย่างยั่วโทสะที่สุด และใช้ฉุริฉวนอย่างหยาบคายที่สุด ผลสำเร็จแต่ละครั้งของเราทั้งในด้นระหว่างประเทศและภายในประเทศ ได้ยั่วให้พวกนี้โจมตีเราเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ.

ไปสู่การตัดความสัมพันธ์

ต่อหน้าสถานการณ์เช่นนี้ ข้าพเจ้าใคร่ขอความเห็นจากรัฐสภาของเราเสียแต่บัดนี้ ในประเด็นต่อไปนี้ คือ

— การจะเป็นไปได้หรือไม่ที่เราจะคงมีความสัมพันธ์ทางการทูตสืบไปกับรัฐบาลแห่งประเทศไทยซึ่งมี จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นหัวหน้า ผู้ได้ค้ำหามีนประเทศของเราเรื่อยมา และหาทางที่จะสร้างสภาวะการณ์เพื่อให้มีการแทรกแซงด้วยกำลังอาวุธต่อเรา

ทุกวันนี้มีไซ้เรื่องการกล่าวขานว่าข้าพเจ้าเสียแล้ว แต่เป็นการกล่าวหาโดยตรงต่อประเทศและประชาชนของเรา ในสภาวะการณ์เช่นนี้ เรายังจะสามารถพิทักษ์รักษาเกียรติยศและศักดิ์ศรีของประเทศเสรีและเป็นเอกราชของเราไว้ต่อไปด้วยการยังคงมีความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างปกติกับรัฐบาลนี้อยู่อีกหรือ ?

เรามีตัวอย่างอยู่มากหลายเกี่ยวกับการตัดความสัมพันธ์ในเหตุผลที่คล้ายคลึงกันนี้ เป็นต้นว่าญี่ปุ่นได้ตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับฝรั่งเศส เนื่องจากความขัดกันอย่างรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศทั้งสองนี้

— โดยคำนึงถึงการคุกคามอย่างรุนแรงที่ประเทศไทยมุ่งต่อประเทศกัมพูชา ข้าพเจ้าใคร่ขอความเห็นจากรัฐสภาด้วยว่า จะให้ประชาชนและกองทัพดำเนินการทุกอย่างเพื่อต่อต้านการรุกรานอันอาจเกิดขึ้นจากฝ่ายไทย และเพื่อคุ้มครองชีวิตบรรดาผู้ที่มีได้สู้รบ ในกรณีที่เกิดการพิพาทด้วยหรือไม่

— ประการสุดท้ายข้าพเจ้าขอความเห็นของท่านว่า ในกรณีที่เริ่มการพิพาทกันจะนำข้อกำหนดของกฎหมายของเราว่าด้วยความเป็นกลางซึ่งให้อำนาจเราให้ขอความช่วยเหลือจากมหาอำนาจที่เป็นมิตรซึ่งเป็นปรปักษ์โดยธรรมชาติกับผู้รุกรานเรามาใช้ทันทีได้หรือไม่.

ผนวก ๒๔

คำแปล

แถลงการณ์ของทางราชการ

เมื่อค่ำวันจันทร์ รัฐบาลได้ออกแถลงการณ์ต่อไปนี้

“โดยเป็นการตรงกันข้ามกับประเพณีทางการทูตของนานาอารยประเทศ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทย ได้บังอาจดูหมิ่นเกียรติยศของประเทศกัมพูชาและของประมุขแห่งรัฐกัมพูชา ในระหว่างงานรับรองทางราชการซึ่ง ได้มีคณะทูตานุทูตที่ประจำอยู่ในกรุงเทพฯ ร่วมอยู่ด้วย ด้วยการร้องขอโดยชัดแจ้งของรัฐสภา และสภาที่ปรึกษาแห่งราชอาณาจักรกับทั้งประชาชน รัฐบาลกัมพูชาได้ตกลงตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทยแล้ว นับแต่วันที่ ๒๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ เป็นต้นไป”

ผนวก ๒๕

คำแปล

ที่ ๑๐๐๕ ทีจีพี/๒ อาร์/เอกซ์

ไม่พึงเปิดเผย

จำนวนมาก

กระทรวงการต่างประเทศของรัฐบาลแห่งราชอาณาจักร
กัมพูชาขอแสดงอกินันทนการมายังสถานเอกอัครราชทูตไทย และ
ขอแจ้งให้ทราบว่า จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้บังอาจดูหมิ่นอย่าง
เปิดเผยต่อหน้าคณะทูตในประเทศไทย ต่อเกียรติยศของชาติกัมพูชา
และได้ทำการใส่ร้ายอย่างรุนแรงต่อประเทศกัมพูชา โดยกล่าวหา
อย่างไม่มีมูลว่า ได้อนุญาตให้คอมมิวนิสต์เข้าไปตั้งฐานทัพของตน
ในอาณาเขตของกัมพูชาเพื่อเปิดการปฏิบัติการรุกรานต่อประเทศ
เพื่อนบ้าน ซึ่งทั้งนี้ โดยเป็นการขัดต่อทางปฏิบัติทางการทูตทั้งหลาย
ซึ่งเป็นที่รับรู้กันในประเทศอารยะ

ด้วยการร้องขอของรัฐสภาแห่งชาติและของสภาที่ปรึกษา
แห่งราชอาณาจักร ซึ่งได้ประชุมกันในตอนเช้าวันที่ ๒๓ ตุลาคม
ค.ศ. ๑๙๖๑ และของประชาชนซึ่งมีความรู้สึกแค้นเคืองเป็นเอกฉันท์
รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาจำต้องตกลงใจให้มีการตัดความสัมพันธ์
ทางการทูตกับประเทศไทยนับตั้งแต่นั้น

กระทรวงการต่างประเทศขอแสดงความนับถืออย่างสูงมา
ยังสถานเอกอัครราชทูตไทย.

พนมเปญ ๒๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๑

สถานเอกอัครราชทูตไทย

พนมเปญ

ผนวก ๒๖

แถลงการณ์ของกระทรวงการต่างประเทศ กัมพูชาละเมิดความตกลงระหว่างประเทศ เกี่ยวกับการยุติการโจมตีทางหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง

เป็นเรื่องที่น่าเสียใจอย่างยิ่งว่า ความพยายามของประเทศไทยโดยสม่ำเสมอและจริงใจในอันที่จะสถาปนาสัมพันธภาพกับประเทศกัมพูชาบนมูลฐานอันมั่นคง และด้วยความเป็นเพื่อนบ้านที่ดี จนมีการทำความตกลงกัน ณ นครนิวยอร์ก ภายใต้การอนุเคราะห์ของสหประชาชาตินั้น บัดนี้ ได้ถูกทำลายให้สูญสลายไปโดยสิ้นเชิงแล้ว โดยการกระทำของกัมพูชา

ในระยะเวลาหลายปีที่ล่วงมานี้ สัมพันธภาพระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาได้เป็นไปด้วยความยุ่งยากลำบาก ผู้นำของกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าฟานโรคมสีหนุ ผู้ซึ่งได้เคยเป็นกษัตริย์ของกัมพูชาแล้ว ได้สละราชบัลลังก์ออกมาเป็นนายกรัฐมนตรี และในปัจจุบันนี้ดำรงตำแหน่งประมุขของรัฐของประเทศนั้น ได้แสดงความเป็นปรปักษ์อย่างแจ่มชัด ทั้งในทางส่วนตัวและในที่สาธารณะต่อประเทศไทยและประชาชนชาวไทย หนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียงกัมพูชาไม่เคยยุติเลยที่จะทำการณรงค์ด้วยการปะทะคารมและทำการโจมตีต่อประเทศนี้ ต่อประชาชนคนไทย และแม้แต่ต่อพระมหากษัตริย์อันเป็นที่เคารพสักการะของเรา

ในขณะที่เจ้าฟานโรคมสีหนุไปเยือนต่างประเทศเป็นทางการ ก็มีได้ยับยั้งที่จะละเมิดการต้อนรับของประเทศเจ้าภาพ และได้ทำการทำหนี

ประเทศไทยอย่างไม่มีเหตุผล และเปิดการณรงค์เป็นปฏิบัติการต่อประเทศไทย สัมพันธภาพระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาได้บรรลุถึงจุดต่ำเมื่อเจ้าฟ้านโรคมสีหนุซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีในเวลานั้น ได้เป็นผู้ริเริ่มตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทย โดยไม่มีเหตุผลที่เหมาะสมแต่ประการใด

การกระทำที่น่าเสียใจของผู้นำกัมพูชาได้ทำให้สหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเลขาธิการ จีค ชัมมาร์โซลต์ มีความวิตกกังวล จึงได้เสนอการช่วยเหลือติดต่อให้ ได้มีการประนีประนอมกันระหว่างประเทศทั้งสอง ประเทศไทยซึ่งไม่เคยมีความรู้สึกเป็นศัตรูต่อประชาชนกัมพูชา แต่จำเป็นต้องรับบาปและรับความเดือดร้อนจากการพutschamของกัมพูชา ได้ร่วมมือกับผู้แทนเลขาธิการสหประชาชาติ บารอนแบคพริส ซึ่งได้ปฏิบัติงานให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองกลับสู่ภาวะปรกติได้

ภายหลังที่สัมพันธภาพได้กลับสถาปนาขึ้นแล้ว และเพื่อที่จะแสดงถึงเจตนาอันดีของประเทศไทย รัฐบาลไทยได้อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไปเยือนประเทศกัมพูชาเพื่อสันถวไมตรี และเพื่อแสวงหาวิถีทางที่จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีขึ้นระหว่างประเทศทั้งสอง โดยผลของการไปเยือนครั้งนั้น สัมพันธภาพระหว่างไทยกับกัมพูชาได้กลับคืนสู่มูลฐานที่น่าพึงพอใจชั่วขณะหนึ่ง อย่างไรก็ตาม โดยอารมณ์และลักษณะของผู้นำกัมพูชาที่กลับไปกลับมาไม่แน่นอน และเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อย ๆ อย่างไม่สามารถจะคาดคะเนได้ สถานการณ์มิได้เป็นเช่นนั้นอยู่นาน เพียงสองสามสัปดาห์ต่อมา การณรงค์ทางหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง และแม้ในบทความในหนังสือพิมพ์อันแสดงความเป็นปฏิปักษ์ซึ่งผู้นำของกัมพูชาเป็นผู้เขียนเองก็ได้เริ่มขึ้นอีก และประเทศไทยได้ตกเป็นเป้าของการโจมตีนั้นอีก อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าผู้นำต่าง ๆ ของกัมพูชาจะแสดงเจตนาร้าย

แต่ประเทศไทยก็ได้ยึดมั่นในขันติ ถือความอดทนและผ่อนปรนตลอดมา แทนที่จะโต้ตอบโดยวิธีเดียวกัน ทางราชการของไทยได้ขอร้องหนังสือพิมพ์ไทยมิให้โต้ตอบและให้เมตตาต่อการณรงค์โจมตีของกัมพูชาเสีย ในขณะเดียวกัน รัฐบาลได้แสวงหาทางที่จะเจรจาเรื่องราวกับกัมพูชา ความพยายามดังกล่าวนี้ได้รับความสำเร็จ ด้วยความช่วยเหลือของอดีตเลขาธิการสหประชาชาติ การประชุมของทั้งสองฝ่ายภายใต้การสังเกตการณ์ไม่ลำเอียงของผู้แทนแห่งสหประชาชาติได้มีขึ้นที่กรุงนิวยอร์กตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคมปีที่แล้ว เพื่อเป็นพยานแห่งความปรารถนาของประเทศไทยที่จะปลุกฝังความสัมพันธ์อันดีเพื่อนบ้านของกัมพูชา รัฐบาลได้ส่งผู้แทนในการประชุมให้ยอมผ่อนปรนในเรื่องที่สำคัญหลายอย่าง ซึ่งสามารถให้รัฐบาลทั้งสองบรรลุถึงความตกลงสี่เรื่องด้วยกัน คือ เกี่ยวกับการปราบปรามโจรผู้ร้ายข้ามแดน การส่งตัวอาชญากรข้ามแดน เรื่องผู้ลี้ภัยทางการเมือง และเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการยุติการโจมตีทางหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง ความตกลงดังกล่าวได้ลงนามกันเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๐๓ ต่อหน้าอดีตเลขาธิการ ตัก ชัมมาร์โซลต์

ความตกลงโดยสมัครใจที่ได้ทำขึ้นระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชานั้น ยังไม่ทันที่น้ำหมึกซึ่งได้ลงนามจะแห้งดี หนังสือพิมพ์กัมพูชาก็ได้เริ่มโจมตีประเทศไทย รัฐบาลและประชาชนไทยอีก เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๐๓ สิบลีวันภายหลังการลงนามในความตกลงที่นิวยอร์ก ว่าด้วยการโจมตีทางหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ "ปัญญาศีล" ได้เปิดโจมตีประเทศไทยและต่อมาไม่ช้าในวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๐๔ ก็มีการโจมตีประเทศไทยอย่างรุนแรงในหนังสือพิมพ์ "ลา เทแปช ดู กัม-โบจ" ซึ่งผู้เขียนบทความก็มีชื่อใครอื่น ก็อนายชัมวาร์นั่นเอง ซึ่งในขณะนั้น เป็นเอกอัครราชทูตกัมพูชาประจำประเทศไทยปุ่ใน ในวันที่ ๘ มกราคม

๒๕๐๔ เจ้าฟ้าอันโรคมสีหนุได้เขียนบทความใส่ร้ายไทยในหนังสือพิมพ์ “นักชาตินิยม” ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของเจ้าฟ้าอันโรคมสีหนุเอง และมีรัฐมนตรีสาธารณสุขเป็นบรรณาธิการ การเริ่มณรงค์ทางหนังสือพิมพ์ก็มีอยู่เรื่อยมานับตั้งแต่ได้ลงนามในความตกลงที่นิวยอร์ก ซึ่งถ้าจะนำมาจำแนก ณ ที่นี้ว่าผู้นำฝ่ายกัมพูชา และโดยเฉพาะเจ้าฟ้าสีหนุเองได้โจมตีประเทศไทยทางหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียงอย่างใดบ้างแล้วก็จะ เป็นบัญชีที่ยืด ยาวมาก ถ้อยแถลงอันมุ่งร้ายเป็นปฏิบัติกับต่อไทยได้บรรลุถึงจุดสูงสุดเมื่อ เจ้าฟ้าสีหนุได้ให้สัมภาษณ์แก่นักหนังสือพิมพ์ ณ กรุงโตเกียว เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ค.ศ. นี้ โดยเจ้าฟ้าสีหนุได้กล่าวว่า กัมพูชาจะต้องต่อสู้กับประเทศ เพื่อนบ้านที่นิยมตะวันตกซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าต้อง รวมถึงประเทศไทยด้วย มิใช่จะต่อสู้กับฝ่ายคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้ เจ้าฟ้าสีหนุยังกล่าวหาโดย ปราศจากมูลความจริงว่าประเทศไทยมีแผนของตัวแทน สปอ. ที่จะทำลาย ระบบเป็นกลางของกัมพูชา

แม้ว่ากัมพูชาจะได้ตั้งใจละเมิดข้อตกลงที่ได้ลงนามกัน โดยเสรีและ โดยสมัครใจ ประเทศไทยก็ยังคงระมัดระวังอดกลั้นอย่างที่สุด และไม่ ดำเนินการรุนแรง อย่่างไรก็ดี กัมพูชาไม่ได้แสดงว่าตนตระหนักว่าได้ ละเมิดข้อตกลงระหว่างประเทศ รัฐบาลไทยจึงไม่มีทางเลือกอย่างอื่น นอกจากแจ้งเรื่องประท้วง ไปยังเลขาธิการสหประชาชาติเกี่ยวกับกัมพูชาละเมิด ข้อตกลง โดยหนังสือลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๐๔ โดยที่การโจมตีทาง หนังสือพิมพ์ของกัมพูชายังคงดำเนินไปอย่างไม่ลดละ รัฐบาลไทยจึงได้ตัด สิ้นใจส่งหนังสือฉบับที่สอง ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๐๔ ถึงเลขาธิการสห-ประชาชาติ ประท้วงต่อการที่กัมพูชาไม่ปฏิบัติตามความตกลงที่นิวยอร์ก โดยที่รัฐบาลไทยไม่เห็นสมควรที่จะตอบโต้การณรงค์ใส่ร้ายของกัมพูชาโดย วิธีเดียวกันและสมัครที่จะสะกอดอกสะกอดใจไว้ให้อยู่ในความสงบอย่างที่สุด

แต่ผู้นำกัมพูชากลับเข้าใจไปว่า การที่ฝ่ายไทยกลับนิ่งเงียบนั้น เป็นเครื่องหมายแห่งความอ่อนแอ และเป็นการยอมรับการโฆษณากล่าวเท็จต่าง ๆ ของกัมพูชา อย่างไรก็ดี เจ้าฟ้าบรมโอรสาธิราชฯ และผู้นำกัมพูชา หาได้ระลึกไม่ว่าการที่ประเทศไทยไม่ได้โต้ตอบแต่อย่างใดนั้นเนื่องจากมีความปรารถนาอย่างสุดซึ้งซึ่งจะไม่ให้สัมพันธภาพที่คลอนแคลนอยู่แล้วระหว่างประเทศทั้งสองทรุดหนักลงไปอีก ตรงกันข้าม เจ้าฟ้าบรมโอรสาธิราชฯ และผู้นำกัมพูชา ได้ตั้งใจที่จะโจมตีประเทศนี้และชาวไทย โดยมุ่งหวังว่า ชาวไทยจะยอมจำนนต่อความวุ่นวายและความวิบัติการของตน ดูเหมือนว่าฝ่ายกัมพูชาจะเรียกร้องราคามากเกินไปในการที่จะให้ประเทศไทยมีสัมพันธไมตรีอันดีกับเขา กล่าวคือ ให้ประเทศไทยและประชาชนไทยยอมพินอบพิเทาเสมอไปไม่ว่าเขาจะโจมตีเราโดยวิธีใด บัดนี้ ถึงเวลาแล้วที่ประเทศนี้จะต้องแสดงให้เห็นชัดว่า กัมพูชาและผู้นำของประเทศนั้นได้ละเมิดอย่างรุนแรงต่อความตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งได้ลงนามกันโดยเสรี และผลดังกล่าวนี้คือ กัมพูชาจะต้องรับผิดชอบจากการละเมิดต่าง ๆ อย่างเต็มที่ เจ้าฟ้าบรมโอรสาธิราชฯ ไม่เคยยับยั้งแสดงความเป็นปรปักษ์ส่วนตัวต่อประเทศไทย รวมทั้งรัฐบาล กัมพูชาด้วยจะต้องรับผิดชอบของการกระทบกระทั่งและความตึงเครียดใด ๆ ที่ได้เพิ่มขึ้นตลอดทั้งความสัมพันธ์อันจะพึงบังเกิดต่อสัมพันธภาพระหว่างประเทศทั้งสองด้วย.

กระทรวงการต่างประเทศ

๒๓ ตุลาคม ๒๕๐๔

ผนวก ๒๗

แถลงการณ์กระทรวงการต่างประเทศ

กัมพูชาตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทย
กัมพูชาได้ตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศนี้อีกครั้งหนึ่ง
ภายในระยะเวลาไม่ถึง ๓ ปี ประเทศกัมพูชาได้ตัดความสัมพันธ์กับ
ประเทศไทย ๒ ครั้ง ภายในระยะเวลาอันสั้นนี้ กัมพูชาได้บรรลุถึงขีดสูงสุด
แห่งการไร้ความรู้สึกผิดและชอบถึง ๒ ครั้ง

ครั้งนี้ก็เช่นเดียวกับครั้งก่อน การตัดสินใจที่ตัดความสัมพันธ์นี้
มีมูลมาจากความรู้สึกส่วนตัวในทางเป็นปรปักษ์ต่อประเทศไทยของเจ้าฟ้า
สีหนุซึ่งในขณะนั้นเป็นนายกรัฐมนตรี และในปัจจุบันเป็นประมุขของรัฐ
ประชาชนชาวกัมพูชาหาได้มีส่วนร่วมในความรู้สึกเป็นปรปักษ์นั้นแต่ประ-
การใดไม่ และประชาชนชาวไทยก็ได้มีความรู้สึกเป็นศัตรูต่อประชาชน
กัมพูชา

ในครั้งแรก เมื่อกัมพูชาตัดความสัมพันธ์กับประเทศไทยใน พ.ศ.
๒๕๐๑ นั้น เหตุผลที่อ้างในการตัดสินใจครั้งนั้นคือการกล่าวหาว่าหนังสือ
พิมพ์ไทยทำการโจมตี แต่เป็นที่ทราบกันดีว่า การโจมตีนั้นส่วนใหญ่มาจาก
ฝ่ายกัมพูชา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากตัวเจ้าฟ้าสีหนุเอง

ในครั้งนี้ กัมพูชาได้อ้างเป็นเหตุผลในการตัดสินใจตัดความสัมพันธ์
กับประเทศนี้ว่า เนื่องมาจากนายกรัฐมนตรี จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้
กล่าวหากัมพูชาอย่างเปิดเผยต่อหน้าคณะทูตในประเทศไทย ว่าได้อนุญาต
ให้มีการใช้ดินแดนของตนโดยประเทศคอมมิวนิสต์ เป็นฐานทัพสำหรับ
ทำการรุกรานต่อประเทศเพื่อนบ้าน

การกล่าวหาเช่นนี้ เป็นการเสกสรรปั้นขึ้นโดยแท้ ซึ่งไม่มีข้อสงสัย
แม้แต่น้อย ในเมื่อคณะทูตในประเทศไทยสามารถที่จะเป็นพยานได้ว่า
นายกรัฐมนตรีไม่เคยพบกับคณะทูตรวมทั้งคณะ และประการต่อไป นาย
กรัฐมนตรีไม่เคยกล่าวหาเช่นนั้นต่อหน้าคณะทูต อาจจะเป็นที่น่าสนใจที่จะ
ระลึกว่า วิธีกล่าวคำปราศรัยต่อหน้าคณะทูตโดยผู้นำของรัฐบาลนั้น ผู้นำ
ฝ่ายกัมพูชาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าฟ้าสีหนุเองได้ใช้อยู่บ่อยๆ ในอดีต นอก
จากนี้ วิธีเช่นว่านี้ก็ใช้อยู่ในปัจจุบันในบางประเทศเฉพาะอย่างยิ่งในงาน
รับรองทางการทูต แต่เพียงกล่าวได้โดยสัตย์จริงว่า วิธีนี้ไม่ใช่ในประเทศนี้

ในการที่กัมพูชาได้อ้างมาเป็นเหตุผลเช่นนี้ คงจะเนื่องมาจากความ
รู้สึกนึกคิดไม่สบายใจซึ่งประมุขของรัฐกัมพูชามีอยู่ หรือบางทีจากความ
สงสัยว่า อาณาเขตของกัมพูชาอาจจะได้ถูกใช้โดยพลพรรคต่างก้าวเพื่อทำ
การโจมตีต่อประเทศเพื่อนบ้านทางใต้ของกัมพูชาก็อาจเป็นได้

จากสภาพแวดล้อมที่เห็นได้ ดูเหมือนว่า ผู้นำของกัมพูชาไม่ได้
ตระหนักถึงความหมายและความสำคัญของการตัดความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศ เพราะได้ใช้มาตรการอันนี้เข้าอย่างไม่มีจังหวะและเหตุผล และ
อาจจะเป็นเพราะนิสัยวุ่นวายซึ่งเวลาและเหตุการณ์เท่านั้นอาจช่วยปรับความ
เข้าใจให้ดีขึ้น

พึงเห็นได้ว่า การที่กัมพูชาตัดสัมพันธ์กับไทยครั้งนี้ เช่นเดียวกับใน
ครั้งก่อนเป็นการริเริ่มและก่อกระทำของฝ่ายกัมพูชาแต่ฝ่ายเดียว ส่วนฝ่าย
ไทยมิได้ทำสิ่งใดอันอาจเป็นสาเหตุที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ทั้งสองฉบับันทอนลงเช่นนี้

รัฐบาลไทยรู้สึกเสียใจในการตัดสินใจของประมุขของรัฐกัมพูชา
ซึ่งจะทำให้เป็นเครื่อง รังแกวุ่นมิให้ความปรารถนาของรัฐบาลไทยที่จะเห็น

สัมพันธภาพระหว่างทั้งสองประเทศได้สถาปนาบนมูลฐานที่เป็นมิตรและเป็นฉันทน์เพื่อนบ้านบังเกิดขึ้นมาได้เช่นเดียวกับที่ปรากฏอยู่แล้วสำหรับประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ ของไทย สิ่งที่จะพึงกระทำได้ ก็ได้แต่หวังและภาวนาให้ความรู้เหตุและผลได้กลับคืนมาสู่ผู้นำของกัมพูชาโดยเร็ว และในอนาคต ให้ผู้นำเหล่านั้นได้มองเห็นถึงความจริงและความตั้งใจของประเทศไทย.

กระทรวงการต่างประเทศ

๒๔ ตุลาคม ๒๕๐๔

ผนวก ๒๘

ข้อความคัดจากคำปราศรัยของนายกรัฐมนตรี

ในวันครบรอบปีที่ ๓ แห่งการปฏิวัติ

“.....ในด้านการต่างประเทศ ได้ส่งเสริมฐานะของประเทศไทย โดยขยายความสัมพันธ์ทางทูต และทำสัญญาความตกลงกับประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เป็นการสมควรที่จะกล่าวว่า ในระยะ ๓ ปีแห่งการปฏิวัตินี้ สถานการณ์ในระหว่างประเทศอยู่ในฐานะวิกฤติการณ์ตลอดมา ทั้งในย่านไกลและใกล้เคียงติดต่อกับเรา วิกฤติการณ์เกิดขึ้นในราชอาณาจักรลาว ในเวียดนามใต้ ในตะวันออกกลาง ในคองโก ชูนิเซีย เบอร์ลิน คิวบว แต่ละเรื่องล้วนมีความร้ายแรงทั้งนั้น ความปั่นป่วนในเหตุการณ์ของโลก ปัจจุบันเป็นที่น่าห่วงใยอยู่ทั่วไป ประเทศเราเองก็ไม่พ้นการถูกระทบกระเทือน รัฐบาลต้องดำเนินวิเทศนโยบายด้วยความรอบคอบและออกหนครอบคอบ คือ ไม่ตัดสินใจในปัญหาอะไรอย่างรีบด่วนว่าความ ออกหน ก็ต้องยอมรับความวิบัติในการกล่าวร้ายใส่โทษและความโอหังของประมุขบางประเทศที่ทำตนเป็นศัตรูกับไทยอยู่ตลอดเวลา แสดงเจตนาร้ายอย่างแจ่มชัด ถึงกับประกาศก้องในที่ประชุมนักหนังสือพิมพ์ว่า เขาจะไม่สู้รบกับคอมมิวนิสต์ แต่จะสู้รบกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งย่อมมุ่งหมายถึงประเทศไทย ทั่วโลกย่อมจะรู้และเข้าใจว่า ลำพังแต่ตัวเขาไม่สามารถจะสู้รบกับไทยได้เลย ถ้อยคำที่เขากล่าวออกมาเช่นนั้น แสดงแจ่มชัดว่ามีแผนการที่จะเป็นสื่อเป็นสะพานชักจูงเอาคอมมิวนิสต์มาทำร้ายเพื่อนบ้าน อันเป็นการทรยศต่อชาติภูมิเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รัฐบาลต้องระมัดระวังอันตรายทางด้าน

นี้อีกทางหนึ่ง และในเวลาเดียวกันก็ต้องพยายามจิตใจให้ภัยแก่ความโหด
โดยยึดถือนิยายสุภาษิตเรื่องหมูทำราชสีห์รบ เป็นคติปลอบใจ เรื่องความ
รอบคอบนั้น เราจะต้องรอบคอบอยู่เสมอไป แต่เรื่องความอดทนย่อมจะมี
ขอบเขต อาจจะมีสักวันหนึ่งที่เราจะไม่สามารถอดทนต่อไปได้และจำเป็น
ต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อรักษาความปลอดภัยและเกียรติศักดิ์
แห่งประเทศชาติของเราเองเท่านั้น.....”

พิมพ์ที่โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี

สี่แยกช้างชี่ ถนนสามเสน พระนคร

นายเฉลียว จันทรรักษ์ ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

พ.ศ. ๒๕๐๔